

PEDAGÓGUSOK LAPJA

LXX. ÉVFOLYAM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA
ÉS HÍRLEVELE – 2014. OKTÓBER 10.
ALAPÍTVÁ: 1945-BEN

10.

(KETREC)HARC AZ ÉLET?

Elképesztő volt már a hír maga is, amit a Blikk ez év júniusában hozott nyilvánosságra: „Szegény sorsú tizenéves gyerekeket verekedtetnek egymással az egyik legkeményebb küzdősportban, az MMA-ban (Mixed Martial Arts más néven Kevert Harcművészetek – a szerk.) fejjvédő nélkül, felnőtt szabályok szerint.” Volt olyan verseny, hogy három tinihez is mentőt hívtak súlyos sérülés miatt: egy tíz-tizenkét éves kislányt torkon rúgtak, fuldoklott, egy fiú koponyasérülést szenvedett, egy tizenhat éves kamasznak pedig leszakadt a tüdeje. Bár az MMA Országos Szövetség egyesület vezetője tagadta, hogy bármelyik gyerek is felnőtt szabályrendszer szerint indult volna, de azt elárulta, a viadalok szabályrendszeréről nem ő dönt. Úgy vélte, a sérüléseket eszközként használják fel ellenük, mert népszerűek.

Most tekintsünk el attól, hogy mekkora felháborodást keltett maga a hír, ki miként próbált – olykor kifejezetten politikai – pecsenyét sütogetni belőle magának, és attól is, hogy elkészült a javaslat a sporttörvény módosítására, amely megakadályozná, hogy kiskorúaknak ketrecharcot lehessen rendezni. Rég meg kellett volna születnie a tiltásnak, nem is lett volna szabad ilyen sportágnak megszületnie. Akkor sem, ha a gyerekek körében világszerte egyre népszerűbb ez a sport. Az MMA-t, azaz ketrecharcot vagy pankrációt ugyanis ötesztendőskorban lehet elkezdni, fejjvédő nélkül, egy vékony kesztyűben. Lehet ugyan arra hivatkozni, hogy a sportág igen fiatal, ebben az évtizedben robbant be a köztudatba, és megállíthatatlanul fejlődik, de mégiscsak egy barbár sportágról van szó. Olyanról, amelyben nem kötelező védősisakot használni, a védőfelszerelések tekintetében is a szülőkre bízák a döntést. Lehet papolni arról, hogy teher alatt nő a pálma, lehet ájtatoskodni, hogy a létért való harcban (struggle for life) milyen jól hasznosíthatják majd a ketrecben tanultakat, a gyerekeknek ez akkor sem más, mint az életért való küzdelem (fight for life).

De a fenn említett egyesületi vezető azt is mondta, ez a szegények sportága, sokaknak az egyetlen esélye.

József Attila az írta egy versében, „aki szegény, az a legszegényebb”. Ennek metamorfózisaként én hadd mondjam azt, aki kiszolgáltatott, az a legkiszolgáltatottabb.

S mindezt még lehet fokozni, hisz a szegény gyereknél nincs kiszolgáltatottabb, mert ő sem az érdekeit, sem a jogait nem képes felismerni, nem tudja érvényesíteni, sem a családban, sem az otthonán kívül.

Ebben a számban arról is olvashatnak, hogy hazánkban nő a gyermek munkások száma, hogy a legszegényebbek számára egyetlen kiút csakis az oktatás lehetne. Az az oktatás, amelyre az OECD államok közül hazánk költi a legkevesebbet, amelyben álságosan leszállították a tankötelezettségi korhatárt, amelyben olyan szakképző rendszert építenek ki, ami leginkább a kasztosodáshoz, az életlehetőségek beszűküléséhez, semmint a szegény gyerekek nehéz helyzetből való kitöréséhez vezet.

Félreértések elkerülése végett a szülők nem azért vannak, hogy ketrecek mellett tombolva drukkoljanak az ott az életükért küzdő gyerekeknek! Félreértések elkerülése végett nem azért vannak a pedagógusok, a politikusok, hogy mindezt eltűrjék! A felnőttek a világ rendje szerint azért vannak, hogy esélyt teremtsenek a gyerekeknek. Esélyt az életre, esélyt a jövőre! Szegénynek épp úgy, mint gazdagnak! Vagy a szegénynek maradjon csak a ketrecharc?

Gondolkodjunk el ezen, mai magyarok!

Millai Ilona

A TARTALOMBÓL

Mert veled is megtörténhet

Ezután pedagógusok beszéltek az őket ért sérelmekről, és arról, hogy a PSZ segítsége nélkül már munkájuk sem lenne. (Fehérné Kajtár Hajnalka, a PSZ Bács-Kiskun megyei elnöke)

3

Hazánk költi a legkevesebbet oktatásra

Az OECD közzétette tagállamainak oktatási rendszereiről szóló éves jelentését, amiből kiderül, az oktatásra fordított források 2008 és 2011 között a legnagyobb mértékben, 9 százalékkal Magyarországon csökkentek.

5

„A nyelv titokzatos dolog”

Egy tankönyvnek alapvetően a gyerekeknek kell szólnia, az ő munkáját, fejlődését kell elősegítenie, nem pedig a pedagógusét. (Jánk István, a Nyelv és Tudomány népszerű-tudományos portál szerzője)

7

Zsákutcas tanoncképzés

Világosan látszik a szakképző iskolák leépülése. A helyzet mindaddig nem fog változni, ameddig az iskolák vissza nem kapják a szakmai és a gazdasági önállóságukat. (Szenes György, az MPT Szakképzési Kollégiumának elnöke)

9

A tankönyv, és ami mögötte van

Mellesleg szeptember első tanítási napja általában zökkenőmentesen telt el, egészen addig az időszakig, ameddig újra nem számozták a tanéveket, és nem látták el a nemzeti jelzővel. (Szűdi János, jogász)

12

A legfontosabb civil

A legfontosabb civil intézmény a szakszervezet. Oka van, hogy ezt a többség elfeledte, de nagyon erős érvek szólnak amellett, hogy újra tudatosodjék. (Tanács István, a Népszabadság munkatársa)

13

Szülők iskolája

A gimiből a legjobb tanulóknak lesz egy közös kirándulás szeptember végén. Nem érti az osztályfőnök, de a mi osztályunkból nem akar menni senki. Szülői kérdés: „És hova mennek a gyerekek?” Válasz: „...és a felcsúti focistadion megtekintése.”

14

Az iskolapadtól a gyermekprostitúcióig

Az UNICEF egyik írása szerint Magyarországon is megjelenik a gyermekmunka minden formája: mind a gyermekprostitúció, mind a fiatalok felhasználása a drogkereskedelemben, és legfőképpen az illegális foglalkoztatás, különösen nyáron.

15

A Radosza-gyűrűk sikere

Iskola előtt segít felfedezni a részképességihiányt

Három évvel ezelőtt óvodások és kisiskolások fejlesztéséhez, tanításához használható, játékos eszközt fejlesztett ki *Radosza Sándor* pedagógus, újságíró. (Az eszközzől 2013. 8–9. számában a *Pedagógusok Lapja* beszámolt.) Az ötlet egy gyermekkori rossz emlékéből ered, mikor is a feltalálónak az első iskolás éveiben mindig meggyűlt a baja a betű- és számtartókkal, a jelek kiestek, elvesztek stb. Pár évtizeddel később, látva, hogy még mindig hasonló eszközzel küzdenek a gyerekek, megalkotta a háromdimenziós betűsint, amiből nem tud kiesni egyetlen jel sem, mégis mozgatható.

A hazai találmány iránt nemzetközileg is élénk az érdeklődés: a határon túli magyarok lakta településektől Indiáig és Új-Zélandig tart a termék megrendelőinek sora. Hazánkban a Könyvtárellátó Nonprofit Kft. karolta fel az eszközt, így kizárólagosan a Kello forgalmazásában áll. A Kello által felkért szakértő, *Mihályi Edit* gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, logopédus szerint az eszköz segít felfedezni már iskolába lépés előtt a diszlexiára, a diszkalkuliára és egyéb részképességihiányra utaló jeleket. Az iskolásoknál pedig ezeken túl segít fejleszteni az olvasást, számolást, logikát, kézügyességet, térlátást és egyéb képességeket. A Radosza-gyűrűk bármely változata alkalmas otthoni játékra, házi feladatok elkészítésére, tanórai gyakorlásra. A játék két, egymással egy ponton érintkező, műanyag sint tartalmaz a sínek felületén elcsúsztható kirakós négyzetekkel, amiken betűk vagy számok és egyéb jelek vannak. A Radosza-gyűrű 5-6 éves kortól használható, tehát már óvodában, a középső és nagycsoportban is. Alsó tagozatban pedig körülbelül a harmadik osztályig. Létezik egy síkidomos változata is, ez 12 éves kortól nyújt kihívásokat az érdeklődőknek.

A termék megvásárolható bármelyik Kello-infopontban vagy megrendelhető az interneten (www.webshop.kello.hu). A Kello kiskereskedelmi részlegének vásárlási statisztikái is jól példázzák a termék sikerességét. A Radosza-gyűrű jelenleg játék és oktatási segédeszköz, folyamatban van a taneszközzé nyilvánítása. A gyűrűk felhasználásához a termék honlapján – www.radoszaring.com – rengeteg módszertani ötlet található, tantárgyanként részletes utasítások, egyre nehezedő feladatok érhetők el.

Intézkedett a pápa

Leváltották *Rogelio Ricardo Livieres Planót*, a paraguayi Ciudad del Este város püspökét – közölte csütörtökön a Vatikán. Az olasz sajtó értesülései szerint azért távolították el pozíciójából, mivel elhallgatta az egyházmegyéjében papok által elkövetett szexuális visszaéléseket. A Vatikán honlapján megjelent közlemény hangsúlyozta, hogy a Szentszék „terhes” döntést hozott, amelyet „komoly pásztori okok” tettek szükségessé a helyi egyház javára. A paraguayi püspököt már helyettesítették is mással. *atv.hu/MTI*

Megbukott a központosított közoktatás

Mára kormányzati szinten is kénytelenek voltak belátni, hogy a közoktatásra ráerőltetett, ötvenes éveket idéző centralizálás működésképtelen. Hoffmann Rózsa utóda, a jelenlegi köznevelési ügyi államtitkár Czunyiné Bertalan Judit arról beszélt, hogy akár már a mostani a tanévben benyújthatják azokat a törvénymódosításokat, amelyekkel újra megerősítenék a helyi vezetést az oktatásirányításban. A tankönyvkiadással is meggyűlt a baja az államnak. A 12 milliós példányszámú tankönyvpiac jelenleg 68 százalékban állami kézben van. A tankönyvpiac így súlyosan beszűkült, a tankönyvek ideológiai befolyásoltságát még Czunyiné sem cáfolta. A tankönyvek kiszállítása körül is botrányok robbantak ki iskolakezdekort. *Forrás: Szeged.hu*

Elkészült a törvényjavaslat a gyerekek ketrecharca ellen

Elkészült a javaslat a sporttörvény módosítására, amely megakadályozná, hogy kiskorúaknak ketrecharcot lehessen rendezni. *Símiczkó István*, az Emberi Erőforrások Minisztériumának sportért felelős államtitkára azt mondta, bízik benne, hogy a parlament még ősszel elfogadja a javaslatot, amelyről az utolsó szakmai egyeztetést a többi sportág vezetőjével és gyermekvédelmi szakemberekkel szeptember 25-én tartották. A módosítással általános jellegű szigorításokat is bevezetnének, például előírnák a versenyeken a kötelező sportorvosi jelenlétet és a védőfelszerelések alkalmazását az edzéseken. Sportfegyelmi eljárást és adott esetben kizárást is lehetne alkalmazni, emellett pénzügyi szankciókat is ki lehetne szabni a szabályokat megszegő szervezetekkel szemben.

A Blikk június 10-én számolt be arról, hogy szegény sorsú, tizenéves gyerekeket verekedtetnek egymással az egyik legkeményebb küzdősportban, az MMA-ban fejeződjő nélkül, felnőtt szabályok szerint, és egy versenyen három gyerekhez is mentőt hívtak súlyos sérülés miatt. *MTI*

Egy év alatt csaknem nyolcszáz új óvodai férőhely jön létre

Tizenhét településen csaknem nyolcszáz új óvodai férőhely kialakítása kezdődik meg itthoni forrásból, a 788 millió forintos fejlesztés jövő év augusztus végéig fejeződik be – közölte *Balog Zoltán*, az emberi erőforrások minisztere szeptember 26-án Maglódon, ahol hamarosan elindul egy új óvoda építése. Balog Zoltán az idén februárban bejelentett köznevelési infrastruktúra-fejlesztési program keretében májusban kiírt pályázat nyertes településeit ismertette kiemelte: Maglód az egyik olyan helyszín, ahol folyamatosan nő a gyermekek száma, az új óvoda felépítéséhez a kormány 282 millió forintot biztosít. Hozzátette: a nyertes települések között több olyan van, amely az ország tíz leghátrányosabb térségének egyikéhez tartozik. A miniszter azt mondta: 2015 augusztusának végéig négyezer új óvodai férőhely jön létre bővítéssel, illetve új intézmény építésével. A fejlesztések a hazai forrás mellett 13,5 milliárd forint uniós pénzből valósulnak meg. *MTI*

OLVAD, ÉS ADD TOVÁBBI!

A Pedagógusok Lapja évi előfizetési díja 5 százalék áfával 4500 forint. Az intézmények banki átutalással (számlaszám: 11707024-20100456) fizethetnek elő, az egyéni érdeklődőknek csekket postázunk. Az egész oldalas hirdetés (A/4-es formában, fekete-fehérben) 120 000 forint, a féloldalas 60 000, a negyedoldalas 30 000 forint. Az apróhirdetés szavanként 60 forint. Minden egyes díjtételt 27 százalékos áfa terhel. A hirdetések beküldésének határideje: a megjelenési hónap 3. napja.

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Az OKÉT tevékenységében részt vevő

Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) hivatalos hírlapja és hírlevele

Főszerkesztő: **Millei Ilona**

Technikai szerkesztő: **Márfiné Bécsi Erika**

Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Telefon/fax: 322-8464

Levél cím: 1417 Budapest, Postafiók 11

Kiadja: a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája

1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Központi telefon: 322-8453

Felélős kiadó: **Galló Istvánné elnök**

Internet: www.pedagogusok.hu; E-mail: pedlap@pedagogusok.hu

Terjeszti: a Pedagógusok Szakszervezete. Évi előfizetési díj: 4500 Ft

Index: 26651 ISSN 0133-2260

MERT VELED IS MEGTÖRTÉNHEK

Közoktatási fórumot tartott a PSZ Bács-Kiskun Megyei Szervezete

A Pedagógusok Szakszervezete Bács-Kiskun Megyei Szervezete „Mert veled is megtörténhet” címmel tartott közoktatási fórumot szeptember 22-én Baján. Miért éppen most? Mert a megyei, járási szervezeteknél azt tapasztaltuk, hogy a területünkön a legtöbb problémát az okozza, hogy a kollégák ismeretei a jogairól, kötelezettségeikről eléggé hiányos. A fórum egyik célja az volt, hogy a nehezen átlátható és még nehezebben érthető rendszerben szakértők, szakszervezeti tisztségviselők közreműködésével segítsünk tájékozódni a kollégáinknak. A fórum másik, nem titkolt célja a tagtoborzás volt.

Mi az, ami veled is megtörténhet? Bármilyen, ami egy munkavállalóval történhet: elégtelen munkakörülmények közötti munkavégzés, túlmunka díjazás nélkül, pótlékok, járandóságok késedelmes kifizetése (ha egyáltalán kifizetik), átsorolások, besorolások... és még sorolhatnám.

A meghívott előadók a mai köznevelési rendszerében hitelt érdemlően világítottak rá szakszervezetünk helyére, fontosságára. A fórumot Galló Istvánné, a Pedagógusok Szakszervezetének (PSZ) elnöke nyitotta meg, aki a mintegy százfőnyi érdeklődő előtt a szakszervezet jelentőségéről beszélt. Szabó Zsuzsa, a PSZ alelnöke a szervezet honlapján keresztül mutatta be struktúráját és képekkel illusztrált rendezvényeinket.

Dr. Szüdi János, az Országos Iroda jogi szakértője a kormány és a sztrájkbizottság megállapodásán, valamint a Kikkel megkötött Kollektív Szerződésen keresztül emelte ki az elért – és egyesek által érdemtelenül megkérdőjelezett – eredményeket, sikereket.

A rendezvényen Bittnerné Tóth Krisztina, a PSZ Baranya Megyei Szervezete elnöke és dr. Németh György Baranya megyei jogász is részt vett. Dr. Németh György részletesen beszámolt a megyéjükben leggyakrabban előforduló problémákról és azok sikeres megoldásáról. Ezután pedagógusok beszéltek az őket ért sérelmekről, és arról, hogy a Pedagógusok Szakszervezete segítségével nélkül már munkájuk sem lenne.

Jó volt látni a sok új arcot, a még nem

tag kollégákat, akik érdeklődve hallgatták az előadókat, és a rendezvény szüneteiben egy kávé mellett, pogácsával a kezükben érdeklődtek tőlem, tőlünk rólunk, a szervezetről. Mivel viszonylag rövid idő telt még el a fórum óta, ezért nem tudom pontosan megmondani, hány új taggal bővült a szervezetünk, de azt tudom, hogy ezt az utat folytatni kell.

Köszönettel tartozom a járási szakszervezeti vezetőknek, akik a szervezőmunkában segítettek, a meghívott előadóknak, Galló Istvánnénak, Szabó Zsuzsának, dr. Szüdi Jánosnak, László Juditnak és Márfiné Béczi Erikának, az Országos Iroda munkatársainak.

Fehérné Kajtár Hajnalka
Bács-Kiskun megyei elnök

Bérfelzárkóztatás

A MaSzSz programja a dolgozói szegénység felszámolására

A Magyar Szakszervezeti Szövetség (MaSzSz) kidolgozta a „Program a dolgozói szegénység ellen!” című szakmai háttéranyagot, amelyet tárgyalási alapnak ajánl a társadalmi párbeszéd keretében – mondta Pataky Péter, a szövetség elnöke egy háttérbeszélgetésen szeptember 23-án Budapesten.

A háttéranyagban középtávú bérfelzárkóztatási programot ajánlanak annak érdekében, hogy a jelenlegi kormányzati ciklus végére a teljes munkaidőben dolgozók minimális nettó keresete érje el az akkori hivatalos létminimumot – ismertette a szövetség elnöke.

Pataky Péter hozzátette: ehhez többek között szükségesnek tartják a munkabérek kifizetésére rakódó közterhek áttekintését, mérséklését, ezért a programot komplex módon kívánják megvitatni a munkavállalói, munkaadói és a kormányzati oldal képviselőivel.

A szakszervezeti vezető szöveg arról, hogy számításuk szerint jelenleg a folyamatos munkaidőben foglalkoztatott minimálbérek nettó jövedelme 30 százalékkal, a szakképzettek esetében a bérminimum 20 százalékkal marad el a létminimumtól.

Pataky Péter úgy látja, hogy szerintük az ország számára nemcsak a gazdasági, hanem a társadalmi konszolidáció is fontos, a gazdasági növekedéshez, a versenyképességhez szükséges a kiszámíthatóság, ezt is segítené javaslatuk.

A MaSzSz elnöke elmondta, háttéranyagukat eljuttatják az érintett szereplőknek, egyebek között meg szeretnék vitatni a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsban (NGTT), illetve a versenyszféra és a kormány állandó konzultációs fórumán is.

A háttérbeszélgetésen Székely Tamás, a MaSzSz alelnöke, az NGTT soros elnöke kiemelte, szeretnék felhívni a figyelmet arra, hogy egyre több a dolgozó szegények száma, és úgy vélt, az idei évre vonatkozó 3,5 százalékos bérajánlás sem teljesül. MTI

SZEF: a taglétszám alapú reprezentativitás valós

A Szakszervezetek Együttműködési Fóruma Ügyvivő Testülete (SZEF ÜT) szeptemberben megvitatta a legfontosabb őszi feladatokat. Az ott elhangzottakról közleményt adtak ki. Ebből kiderül, a SZEF ÜT vitát folytatott a 2015-ös közszolgálati keresetek, jövedelmek várható alakulásáról, az érintett munkavállalók számára fontos bértárgyalásokról. A SZEF ezeket a tárgyalásokat elsősorban a közszolgálati érdekegyeztetés kialakult rendszerében kívánja folytatni, de fontosnak tartja, hogy részt vehessen a minimálbér- és a bérminimum-tárgyalásokon is.

A SZEF ÜT felháborítónak tartja, hogy vannak olyan, a közsféra területén működő szakszervezetek, amelyek a lehetséges álláspontok egyeztetése és azok közös képviselője helyett fontosabbnak ítélik a közalkalmazottak jogszabály szerinti reprezentativitásának mérésével kapcsolatos – és az Országos Reprezentativitást Megállapító Bizottság jelentésében rögzített – tényeket bíróság előtt megtámadni.

A 2014-es, jogszabályokon alapuló reprezentativitásmérés eredményeként a SZEF az egyetlen reprezentatív konföderáció, és az ágazatok, alágazatok jelentős részében is csak a SZEF-tagszakszervezetek rendelkeznek reprezentativitással. Azt a hamis látszatot kelteni, hogy a taglétszám alapú reprezentativitás nem valós támogatottságot tükröz, a tagság és a közvélemény félrevezetése, és ezért minden ilyen megnyilatkozás elfogadhatatlan. A SZEF – a Közalkalmazottak Országos Munkaügyi Tanácsa egyetlen reprezentatív konföderációjaként a munkavállalói oldalon – az eddigiekhez hasonló nyitottsággal és együttműködési készséggel kívánja a munkavállalók érdekeit szintetizálni, és a kormánnyal folytatott tárgyalások során megjeleníteni. Határozott álláspontjuk, hogy azok a szakszervezetek, amelyek a támogatásmérés számukra kedvezőtlen eredményét jogi eszközökkel kívánják megváltoztatni, ártanak a közszférának, ártanak az ott dolgozó munkavállalóknak.

Ön mit tett ma az éhező gyerekekért?

MAGYARORSZÁGON SÚLYOS A HELYZET

Bertelsmann Alapítvány: gyengül a társadalmi igazságosság az EU-ban

Egyre gyengébb a társadalmi igazságosság az Európai Unió tagállamaiban, Magyarországon különösen súlyos a helyzet – mutatta ki a német Bertelsmann Alapítvány szeptember 15-én ismertetett nemzetközi összehasonlító vizsgálata. Nálunk a gyerekek és fiatalok 43 százalékát fenyegeti a szegénység és a társadalmi kirekesztés, és minden harmadik gyerek súlyos anyagi nélkülözés közepette él. Hazánk a társadalmi igazságosságban jóval az uniós átlag alatt teljesít, a 25. helyen áll, utána csak Bulgária, Románia és Görögország következik.

A felmérésben hat dimenzió – szegénység, oktatás-képzés, munkaerő-piaci helyzet, egészségi állapot, nemzedékek közötti igazságosság és diszkriminációmentesség – mentén, összesen 35 kritérium alapján vizsgálták a társadalmi igazságosságot. Ennek alapján képezték az úgynevezett igazságossági indexet.

Az index értéke alapján összeállított rangsort Svédország vezet, ahol a mutató értéke a 2008-as 7,53-ról 2011-re 7,34-re gyengült, de 2014-re visszakapaszkodott 7,48-ra. A második helyen Finnország áll, a harmadik Dánia. Az uniós átlag jelenleg 5,60.

A kelet-közép-európai, kelet-európai térségből Csehország szerepelt a legjobban, az 5. helyre került. Az index értéke alapján uniós összevetésben erős a társadalmi igazságosság Szlovéniában (kilencedik hely) és Észtországban is (tizedik hely).

Magyarország: aggasztóan negatív trendek

A térségi országok többsége azonban az uniós átlag alatt teljesít. Magyarország a 25. helyen áll, utána Bulgária, Románia és Görögország következik.

Magyarországgal kapcsolatban a kutatási jelentésben kiemelték, hogy „aggasztóan negatív trendek” érvényesülnek. Az igazságossági index értéke a 2008-as 5,07-ről 2011-ig 4,79-re, 2014-ig 4,44-re gyengült.

Hangsúlyozták, hogy a gyerekek és fiatalok 43 százalékát fenyegeti a szegénység és a társadalmi kirekesztés, és minden harmadik gyerek súlyos anyagi nélkülözés közepette él. Ennél rosszabb helyzetet csak Bulgáriában tártak fel – tették hozzá.

Ugyanakkor az időskori szegénység mértéke alapján Magyarország a „tűrhető” 14. helyen áll, az úgynevezett dolgozó szegények (munkahellyel rendelkező, mégis szegény sorban élő emberek) aránya alapján pedig a „nagyon jó” kilencedik helyen.

Kiemelkedően jó a helyzet a korai képzésre fordított beruházások területén, ennek alapján Magyarország a második helyen áll, csak Dánia előzi meg – emelték ki, hangsúlyozva, hogy ennek révén remélhetőleg csökken az egyelőre nagyon erős összefüggés az iskolások társadalmi-gazdasági háttere és tanulmányi előmenetele között.

Igazságtalanok a válságkezelés terhei

A tekintélyes közhasznú alapítvány a 2008–2014 közötti időszak fejleményeit áttekintő elemzésében megállapította, hogy az EU ugyan ért el eredményeket a gazdaság stabilizálásában, de a társadalmi igazságosság a legtöbb tagállamban gyengült.

A leginkább érvényesülő trend az északi és a déli tagállamok közötti különbség és a generációk közötti egyenlőtlenség növekedése. Miközben a jómódú észak-európai országokban – főleg Svédországban, Finnországban, Dániában és Hollandiában – magas szinten megvalósult a társadalmi igazságosság, és a vizsgált időszakban viszonylag stabil maradt a helyzet, más országokban, köztük Görögországban, Spanyolországban, Olaszországban és Magyarországon növekedett a társadalmi igazságtalanság – áll a kutatási jelentésben, amely szerint a gazdasági válsággal küzdő uniós tagállamokban nem sikerült méltányosan, igazságosan megosztani a válságkezelés terheit.

Súlyos a feszültség a nemzedékek között

A nemzedékek egymáshoz viszonyított helyzetének vizsgálata azt mutatja, hogy a fiatalokat erősebben sújtja a társadalmi igazság-

talanság, mint az időseket. Jelenleg az EU egészét tekintve a gyerekek és fiatalok 28 százaléka él a szegénység vagy a társadalmi kirekesztés fenyegetettségében, ami jelentős növekedés a 2009-ben regisztrált 26,1 százalékhoz képest, miközben az időskori szegénységet sikerült jelentősen csökkenteni.

„Az egyre mélyülő szakadék a tagállamok között és a nemzedékek között súlyos feszültségekhez és bizalomvesztéshez vezethet, és az európai integráció jövőjét is veszélyeztetheti, ha ez a helyzet tartós marad, vagy tovább romlik” – értékelte a kutatás eredményeit Jörg Dräger, az alapítvány elnökségi tagja.

A vizsgálatban kimutatták, hogy a gazdasági teljesítmény ugyan fontos feltétele a társadalmi igazságosságnak, de nem garantálja annak megvalósulását. Ezt mutatja például az, hogy Írország és Svédország egy főre jutó hazai összterméke (GDP) nagyjából egyenlő, Svédországban mégis nagyságrendekkel erősebben érvényesül a társadalmi igazságosság, mint Írországban. Erre utal az is, hogy Csehország, Szlovénia és Észtország gazdasági teljesítménye uniós összevetésben közepes szintű, a társadalmi igazságosság mégis átlagon felüli mértékű.

Forrás: MTI

Szomorúak lehetünk, meglepődni nincs okunk

A Bertelsmann-jelentésben nincs sok újdonság, ami az adatokat illeti. Az adatok mindegyike ismert volt már, a feldolgozás módja azonban ismét pofonként érheti a „Magyarország jobban teljesít” szlogent alkalmazókat – mondta el a Népszavának Ferge Zsuzsa szociológus, szegénységkutató.

Megint bebizonyosodott ugyanis, hogy Magyarország a legtöbb mutató tekintetében az Európai Unió államai között az utolsó ötben, sőt a Bertelsmann Alapítvány által vizsgált összesen 40 ország között rendre csak a 37–38. helyen van. Noha hazánk sosem volt valami kiemelkedően jó helyzetben, tény, hogy az utóbbi 3-4 évben minden korábbinál mélyebbre süllyedt, aminek oka, hogy a kormányzati politika kifejezetten szegényellenes és felülre húz, elég csak az adórendszerre emlékeztetni. Nem szerepel a kormányzati célok között a társadalmi egyenlőtlenség enyhítése, a mélyszegénységben élők megsegítése vagy a gyermekszegénység felszámolása.

Szomorúak tehát lehetünk, meglepődni azonban nincs okunk e siralmas visszajelzés ügyében. Ahhoz pedig, hogy a helyzet változzon, gazdasági fejlődésre és politikai akaratra van szükség. Ma azonban ezek közül egyikre sincs kilátás, sőt a jövő az oktatás tönkretétele miatt kifejezetten nagy veszélyben van.

HAZÁNK KÖLTI A LEGKEVESEBBET OKTATÁSRA

Azért kell még jobban megfizetni a pedagógusokat, hogy a legjobbak válasszák ezt a hivatást

A negyedik helyen áll a magyar közoktatás hatékonysága, ha a tanári béreket, a PISA-kutatás eredményeit és az osztályok méretét együtt vizsgáljuk – állítja egy The Economist-vizsgálat. Ebből megtudhatjuk, a magyar pedagógusok kapják a legkevesebb bért, ennek ellenére, igaz, egyre romló tendenciát mutatva, de ma is OECD-átlag közeli teljesítményt érnek el a diákok. Bár neves oktatáskutatók úgy vélik, ez a fajta összehasonlítás a legbutább ökonomizmus, *Hoffmann Rózsa* volt köznevelési államtitkár sajtótájékoztatón bizonygatta, a vizsgálat azt mutatja, a magyar iskolarendszer jól teljesít. Ugyanakkor a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) is közzétette tagállamainak oktatási rendszereiről szóló éves jelentését szeptember 9-én, amiből kiderül, az oktatásra fordított források 2008 és 2011 között a szervezet tagállamai közül a legnagyobb mértékben, összesen 9 százalékkal Magyarországon csökkentek.

Egy friss kutatás szerint Magyarország és Csehország közoktatása meglepően hatékony teljesítményt mutat – már ha a hatékonyságot a klasszikus értelemben (befektetett erőforrás/teljesítmény) vesszük. Az *Economist* a friss, 30 országra kiterjedő kutatás (GEMS Education Solutions) eredményeit ismertette azt írja, hogy ha a tanári béreket, a PISA-kutatás eredményeit és az osztályok méretét együtt vizsgáljuk, akkor a harmadik és negyedik helyezett Csehország és Magyarország, ahol keveset keresnek a tanárok, mégis viszonylag jól teljesítenek a gyerekek.

A magyar tanárok keresnek a legrosszabbul

A kutatás szerint az első két helyen Finnország és Dél-Korea áll, e két országban átlagosnak mondható a pedagógusbér, ugyanakkor a PISA éllovasai. A lista utolsó helyezettjei Indonézia és Brazília, mely országokban keveset keresnek a tanárok, és rossz teljesítményt is értek el a PISA-vizsgálatokon. Németországban például nagyon jól keresnek a tanárok (évi 53,73 ezer dollárt), ezért annak ellenére is csak a 25. helyet érte el az ország, hogy a PISA-n átlagon felül teljesítettek a német gyerekek.

A kutatás szerint vásárlóerő-paritáson számolva (2011-es adatokat mérve) Finnországban 42,81, Dél-Koreában 47,34 ezer dollár a tanárok átlagos évi keresete. Ezzel szemben Magyarországon ezeknek mindössze a harmada (!): 14,76 ezer dollár. Ilyen alacsony fizetésük még (a lista utolsó helyezettje, a PISA-n átlag 391 pontot elérő) Brazíliában sincs a pedagógusoknak. Ezért „kisebbségi csoda”, hogy a magyar 15 éves gyerekek még így is alig maradnak el az OECD-átlagtól. Igaz, ez utóbbiban folyamatos romlás tapasztalható, aminek a fő oka, hogy a legrosszabbul teljesítő tanulók érnek el egyre gyengébb eredményeket.

Pedagógusbér (The Economist)

Ország	Átlagkereset (ezer dollár/év)
Finnország	42,81
Dél-Korea	47,34
Svájc	68,00
Németország	53,73
Csehország	18,61
Magyarország	14,76

A kutatás azt is megerősítette, amit a korábbi vizsgálatok is rendre igazoltak, hogy alig van összefüggés az osztálylétszám és a tanulói teljesítmények között. A jó oktatás kulcsa tehát a jó pedagógus. Azért kell megfizetni a pedagógusokat, hogy a legjobbak válasszák ezt a hivatást.

Nahalka István oktatáskutató a Facebookon reagált az Economist-vizsgálatra: „»Imádom« az ilyen kutatásokat. Javaslok még egy világraszóló vizsgálati eredményt közzétenni: Magyarország oktatási rendszere messze a legkiválóbban teljesít a nemzetek rangsorában (pl. a PISA-ban, de vehetünk bármi mást is), ha az országok

átlagos teszteredményeit a területükön élő, nem magyar állampolgárságú lakosok arányához viszonyítjuk. Mi ugyebár nagyon kicsi ilyen aránnyal rendelkezünk, oszt a PISA-eredményünk meg »mégis« az OECD átlagán van (na, azért már nem egészen). Ismert már régóta, hogy a pedagógusbéreknek, valamint az osztálylétszámnak kb. olyan erős az összefüggése az iskolai eredményességgel, mint az országok területén élő nem magyar állampolgárok arányának.”

A legbutább ökonomizmus

Radó Péter szintén a világhálón mondta el a véleményét: „Mivel ezt lelkesen osztja mindenki, éppen harmadszor magyarázom, hogy mekkora marhaság, de azért sem fogok belefáradni.

(1) Ez a két indikátor nem a források hatékony felhasználását (efficiency), hanem a ráfordítások és eredmények arányát (cost effectiveness) mutatja, azt is bután. Ez úgy is javulhat, hogy javulnak az eredmények (mint Csehországban), de úgy is, hogy változatlan eredmények mellett kevesebbet költünk. Magyarországon romlanak az eredmények, de ennél sokkal nagyobb mértékben von ki a kormány forrásokat, tehát az arány javul.

(2) Semmiféle rövidre zárható kapcsolat nincs a finanszírozás mértéke és a tanulásieredmények szintje között, a kapcsolat csak több évtizedes trendekben mutatható ki, és nem kauzális. Ez a fajta összehasonlítás tehát a legbutább ökonomizmus.

(3) A több pénz eredményezhet magasabb eredményeket, de nem akkor, ha az alapfinanszírozásba megy, hanem ha okos fejlesztés és elszámoltathatósági rendszerbe.

(4) A lényegesen (sokkal) magasabb pedagógusfizetések megálíthatják a kontraszelekciót a szakmában, ami jó hatással lehet a minőségre – 34-40 év alatt, és addig a mértékig, amilyen mértékben az egyes pedagógus határozza meg az eredményességet. (Az előbbi én nem várnám meg, az utóbbit súlyosan túlértékeljük.) Remélem, ennyi elég ahhoz, hogy mindenki gyorsan elfelejtse ezt a hülye táblázatot.”

Mennyi is az annyi?

Csernátorny Csaba gazdasági újságíró a post.r buksza rovatában kiszámolta, az elmúlt tíz évben szűkmarkúan bántak a tanárokkal: átlagos fizetésük 11-35 százalékkal nőtt, miközben az országos átlag 76 százalékkal emelkedett. A tanárok karrierjét menedzselő, úgynevezett új pedagógus-előmeneteli rendszer tavalyi bevezetése óta harmadik alkalommal most újra emelkedik a tanárok fizetése, a pedagógusok október elején kapják meg az emelt összeget.

Az új szabályok szerint a fizetésüket (illetményalapjukat) a végzettségtől függően a minimálbér alapján számolják: a középfokú végzettségre a minimálbér 118,9 százaléka jár, a furán hangzó, alap felsőfokú (bachelor) végzettségénél 1,63, mesterfokozatnál pedig 1,79 a szorzószám.

(Folytatás a 6. oldalon)

HAZÁNK KÖLTI A LEGKEVESEBBET OKTATÁSRA

(Folytatás az 5. oldalról)

Ez azt jelenti, hogy az úgynevezett „Pedagógus I.” kategóriába tartozó, alap felsőfokú végzettséggel rendelkező tanárok 166–315 ezer forintot kaphatnak, a mesterfokozatúaknak pedig 182,3–346,4 ezer forint jár.

A tanárok közül az egyetemi oktatók fizetése emelkedett a legdinamikusabban 2003 és 2013 között, az átlagkeresetük 35 százalékkal 323 ezer forintra nőtt. Az összeg ugyan meghaladja a 2013-as 240 ezer forintos országos átlagkeresetet, ám utóbbi jóval nagyobb mértékben, 76 százalékkal emelkedett 2003-hoz képest.

A középiskolai és általános iskolai tanárok rosszabbul jártak. Átlagosan 11-19 százalékkal nőtt a fizetésük, így a 2003-as 171–200 ezer forintos átlagkeresetük 2013-ra 203–232 ezer forintra nőtt, ami elmarad az országos átlagtól.

Eredmény, hirdetés

Természetesen minden hatalom igyekszik magát a számára kedvezőnek tűnő vizsgálatok eredményeivel igazolni. Hoffmann Rózsa volt köznevelési államtitkár is gyorsan sajtótájékoztatót tartott szeptember 16-án, hogy elmondja, az Economist-vizsgálat azt mutatja, a magyar iskolarendszer jól teljesít. Hozzátette: tekintve, hogy olyan folyamatokat indítottak el az elmúlt négy évben, ami a színvonal emelését szolgálja, joggal várható, hogy néhány esztendő leforgásával ezek az eredmények lesznek a jellemzők. Kitért a kutatás azon pontjára is, amely azt vizsgálta, a gyerekek

mennyire szeretik iskolájukat. Elmondta, ebben Magyarország messze az OECD-átlag felett teljesített, megelőzve többek között Ausztriát, Németországot és az Egyesült Államokat is.

Természetesen nem felejtkezett el a pedagógus-béremelés megemlézéséről sem, megjegyezte: a pedagógus-életpálya részeként egy éven belül immár harmadjára nőttek a bérek, és a növekedés 2017-ig folytatódik. Idáig országos átlagban 40 százalékkal nőttek a bérek. Beszélt arról is, hogy az oktatásirányítás jól felkészült a tanévkezdésre, „minden tankönyv idejében ott volt az iskolákban”, és hogy a 2011-ben elfogadott szabályozás alapján a mostani tanév elején már a diákok 60 százaléka ingyenesen jutott a tankönyvekhez. Kérdésre a Klik átszervezéséről annyit mondott: a megyei szint megerősítése támogatandó, azt ő maga is javasolta már egy évvel ezelőtt. Nem helyes, ha egy központból irányítanak 198 tanterületet.

Mit mutat az OECD éves jelentése?

Közzétette tagállamainak oktatási rendszereiről szóló éves jelentését a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD). Ebből kiderül, felsőfokú végzettséggel jóval könnyebb elhelyezkedni, mint anélkül, ráadásul egyetemi diplomával dupláját lehet keresni annak, mint amekkora jövedelmet az alacsonyabb iskolai végzettségűek elérnek. Az állítás különösen igaz Magyarországra. Míg az egyetemről, főiskoláról kikerülő

fiatalok körében OECD-átlag alatti, 5,7 százalékos a munkanélküliség, addig a középiskolai képzést végzetteknél átlag fölötti, 28 százalékos. Ez a bérekben is megmutatkozik: a két csoport fizetése közötti különbség a harmadik legnagyobb, 41 százalékpontos.

A szakadék Magyarországon az egyik legmélyebb, hiszen az OECD-országok átlagában mindössze 20 százalékos a munkanélküliség a 25–34 évesek között, miközben a felsőfokú végzettség sem jelent ilyen mértékű garanciát a munkajánlatra (az OECD-országokban a diplomások körében is 7,4 százalékos a munkanélküliség).

Bár a középfokú végzettségűek aránya az egyik legmagasabb a tagországok körében, az egyetemet végzettké viszont az egyik legalacsonyabb. Mindössze 23 százalék, míg az OECD-átlag 39 százalék. Magyarországon 2010 óta a legnagyobb mértékben, 9 százalékkal esett vissza azok aránya, akik befejezik a felsőfokú tanulmányaikat.

Hazánk egyre kevesebb pénzt fordít az oktatásra. Az OECD adatai szerint 2008 és 2011 között a szervezet tagállamai közül az oktatásra költött pénzek a legnagyobb mértékben, összesen 9 százalékkal Magyarországon csökkentek. 2011-ben hazánk a GDP-jének csupán 4,4 százalékát költötte az oktatási intézményekre, ami az OECD-országok között az egyik legalacsonyabb. Ennél kevesebbet csak Törökország és Szlovákia áldozott rá.

PL-összeállítás

2.5. Magyar oktatás (2000–) [ezer fő]

Év	A 8. évfolyamot befejezte		Szakmunkás-vizsgát tett ^d	Szakmai vizsgát tett tanuló ^e	Érettségi vizsgát tett tanuló		Felsőfokú oklevelet szerzett hallgató	
	összesen	ebből: nappali oktatásban			összesen	ebből: nappali oktatásban	összesen	ebből: nappali képzésben
2000 ^f	122	121	–	..	89	72	47	30
2001	119	118	–	57	89	70	47	30
2002	119	118	–	64	90	70	51	31
2003	117	116	–	61	89	72	53	32
2004	118	117	–	65	93	77	54	32
2005	120	120	–	63	89	77	57	33
2006	119	118	–	60	91	77	53	30
2007	113	112	–	55	91	78	51	29
2008	110	110	–	55	81	68	49	29
2009	106	106	–	51	90	78	53	36
2010	107	107	–	53	87	78	53	38
2011	100	100	–	56	86	76	50	35
2012	95	95	–	65	83	74	51	36
2013	92	91	–	58	77	68	52	37

d: 1997-től felnőttek nélkül e: 1990-ig szakiskolai oklevelet szerzett f: Becsült adat, kivéve felsőoktatás

Forrás: KSH

Jánk István

„A NYELV TITOKZATOS DOLOG”

Hát még az ötödikes nyelvtan(könyv)!

Az OFI honlapján megtalálhatók a „megújuló tankönyvek és a hozzájuk tartozó munkafüzetek, szöveggyűjtemények és kiegészítő anyagok”. A Nyelv és Tudomány című népszerű-tudományos portál szerzője, Jánk István megnézte, hogy mitől megújulóak az új tankönyvek, mit tartalmaznak, mennyire követnek korszerű szemléletet. Elsőként az ötödikes magyar nyelv és kommunikáció tankönyvet vette alaposan szemügyre.

Az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet (OFI) honlapján pár hete váltak elérhetővé a TÁMOP-3 1.2-B/13-2013-0001 jelű projekt keretein belül elkészült tankönyvek és a hozzájuk tartozó munkafüzetek, szöveggyűjtemények és kiegészítő anyagok. Ezek összesen hat évfolyamot érintenek: első és második, ötödik és hatodik, valamint kilencedik és tizedik osztályosok számára készültek. A tantárgyakat illetően vegyes a kínálat. A magyar nyelv és kommunikáció mellett irodalom, matematika, történelem, környezet- és természetismeret, erkölcsstan, illetve szakiskolai közismeret tárgyak közül válogathatunk. Mi elsőként az ötödikes magyar nyelv és kommunikáció tankönyvre voltunk kíváncsiak, elsősorban tanítási és tanulhatósági szempontból.

A tankönyv felépítése

A 136 oldalas ötödikes nyelv és kommunikáció tankönyv hat nagy fejezetre és több kisebb egységre bomlik, amelyek nagyjából azonos felépítésűek. Mindegyik egység egy előzetes ismeretekre vonatkozó kérdéssel kezdődik, majd az aktuális tananyag tárgyalását követően általában egy összefoglaló résszel és egy játékos feladattal zárul. Az ismereteket nyújtó szövegrészt is kérdések, feladatok, valamint többnyire releváns képek, illetve kiemelések (fő fogalmak, melyek a könyv végén található fogalomtárban szerepelnek) segítik. A tankönyv elején a szerzők és a szerkesztők a hagyományos „jó munkát kívánunk” szöveg mellett hasznos tanácsokkal látják el a diákokat. Amellett, hogy ismertetik a könyv felépítését, tippeket, ötleteket adnak az eredményes tanuláshoz, például az olvasás módjainak (figyelmes, gyors, áttekintő, kereső) ismertetésével vagy az értési nehézségek kiküszöbölési lehetőségeinek bemutatásával.

Hasznos tippek, de vajon segítenek-e?

1. Dolgozzatok párbant!
 - a) Egyikőtök írja meg sms-ben a szüleinek, hogy szeretne délután bent maradni az iskolában egy focimeccsre. Küldjön sms-t egy barátjának is, hogy be kellene ugrania kapusnak a csapatba.
 - b) Társatok válaszoljon az üzenetekre. Beszéljétek meg, mi a különbség a két szöveg írásmódjában!
2. Az önértékelés magadizsálás egyik formája. Keress olyan szituációkat, amelyekben a felnőttek ezt alkalmazzák!
3. Játsszunk szituációs játékokat! A szüleid megkérnek, hogy fogadd az érkező vendégeket az előszobában. Milyen szavakkal üdvözlődnél a számodra addig ismeretlen felnőttekkel, a rokonokkal, az ismerősökkel, a nagyszüleidet és a gyerekeket? Miként mondanád nekik, hogy tegyék le a kabátjukat? Írd le az üdvözléseket a füzetedbe!

elolvastatnia a gyerekekkel: meg is kell tanítania – feltéve, ha nem ismerik a diákok – a segítő szavak mögött húzódó módszereket, lehetőségeket.

Ehhez a ponthoz kapcsolódva egy nagyon lényeges kérdést kell feltennünk: kinek készült a tankönyv? A diáknak vagy a tanárnak? Esetleg mindkettőnek? A Magyar nyelv és kommunikáció 5. tankönyv esetében úgy tűnik, az utóbbiról van szó, vagyis az tankönyv

és tanári segédlet is egyben. Erre nemcsak a fentiek utalnak, hanem rengeteg olyan feladat, ami látszólag a diákhöz szól, de valójában a tanárnak ad segítséget az óratervezéshez. Nehéz eldönteni, hogy ez jó vagy rossz, hiszen mindkét álláspont mellett lehetne érvelni.

Kinek készült a könyv?

Egy tankönyvnek alapvetően a gyerekek kell szólnia, az ő munkáját, fejlődését kell elősegítenie, nem pedig a pedagógusét. A pedagógusnak tisztában kell lennie azzal, hogy az adott tartalmat hogyan közvetítse a tanulók felé, milyen módszereket, eszközöket, munkaformákat stb. alkalmazzon, hogyan tudja hatékonyan fejleszteni a gyerekek gondolkodását stb. Éppen ezért nem biztos, hogy célszerű egy tankönyvnek tanári segédlet funkciót is betöltenie.

Ellenben, ha az oktatás hatékonyabbá tétele a cél, akkor lehet helye az ilyen tankönyveknek a tanításban. Az ötletelen vagy tankönyvközpontú tanároknak hatalmas segítséget nyújthat, hiszen változatos, a gondolkodást fejlesztő feladatokkal taníthatják a diákjaikat. Elszakadhatnak a frontális, tanárközpontú módszertől, kipróbálhatnak annál jóval hatékonyabb lehetőségeket (feltéve, ha nyitottak az ilyesmire). A kreatív, változatos módszereket alkalmazó, korszerű szemléletet követő tanároknak pedig azért válhat hasznára egy ilyen tankönyv, mert rengeteg ötletet meríthetnek belőle, amennyiben erre szükségük van.

Felemás feladatok

A tankönyv funkciódominanciája szerint a munkáltató tankönyvek közé tartozik. Ez azt jelenti, hogy a hagyományos, közli típusú tankönyvekkel szemben sok-sok feladatot, aktivizáló kérdést is tartalmaz. Ám ez jelen esetben nem csupán annyit jelent, hogy az adott egység végére írtak néhány kérdést a könyv készítői. Az egységek végén, elején és a fejezeten belül egyaránt találhatunk kérdéseket, feladatokat, melyek igen praktikusak.

A fejezet elején található kérdések például az előzetes tudás felidézésére szolgálnak. Ez összhangban van a konstruktivista pedagógiával, hiszen az a tanulási folyamat első lépésének az előzetes ismeretek előhívását tartja. Ez azonban nem feltétlen azt jelenti, hogy a tankönyv az előző anyag részre kérdez rá, gyakran a tanuló saját tapasztalataira, gondolataira kíváncsi.

Az ilyen jellegű kérdések a tanulási folyamatot hatékonyan segítik több szempontból is. A tanulók előzetes ismereteit nemcsak előhívják, hanem az új ismereteiket igyekeznek egy már meglévő fogalmi keretbe illeszteni, valamint a tanulók ráhangolódását is

megteremthetik. Ez mindenképp dicséretes, ám az már kevésbé, hogy ugyanezt a hasznosságot az ismereteket közli szövegrészbe ágyazott kérdéseknél nem feltétlenül érezhetjük, sőt ezek sokszor kissé feleslegesek is:

„Szoktál mesét olvasni?”

Igen, szoktam. De mi volt ezzel a cél?

(Folytatás a 8. oldalon)

„A NYELV TITOKZATOS DOLOG”

(Folytatás a 7. oldalról)

Több, a fentihez hasonló szöveggel ellátott kép található az ötödikes tankönyvben, aminek láttán az embernek az az érzése támad, hogy néhol ki kellett valahogy tölteni a helyet. Ezek természetesen kérdésnek jók egy-egy tanórán, csak nem igazán mondhatók szükségesnek. Pláne azért nem, mert ugyanúgy számos, valóban hasznos feladatot is találhatunk a tankönyvben, amelyek ténylegesen indokoltak és kiválóak:

b) Ismered a következő szavak jelentését? Keresd meg az általad nem ismert szavak jelentését a *Magyar értelmező kéziszótárban*! Foglald őket mondatba!

tutaj jóga guzsaly sajka

a) Dolgozzatok párbán! Keressetek, gyűjtsetek madárneveket, állatneveket, amelyekben *j* vagy *ly* betű szerepel! Ellenőrizték munkátokat a *Magyar helyesírási szótár* segítségével! Használhatjátok a helyesiras.mta.hu oldalt is.

b) Készítetek táblázatot az alábbiak szerint: minden szó mellé írjátok egy-egy olyan tulajdonságot vagy cselekvést, amelyben ugyanaz a *j/ly* betű szerepel, mint a hozzá tartozó állatnévben! Dolgozzatok a füzetekben!

J	LY
járgató papagáj	

Jópofa és egyben hasznos feladatokból is bőven akad (Forrás: Jánk István)

Az előbb említett feladatok azért nagyszerűek, mert nemcsak az elméleti tudanyagot gyakoroltatják a gyerekekkel, hanem azoknak a gyakorlati alkalmazását is. Mindez pedig szórakoztató és egyáltalán nem életidegen, erőltetett; a könyv rengeteg helyen figyelembe veszi, hogy az Y generáció a könyvek helyett inkább az internetet választja mint az ismeretszerzés fő forrását.

Az ismereteket közlő szövegrészek

Annak, aki arra számít, hogy itt az interneten keringő, a kísérleti tankönyvek szakmai hiányosságait kiragadó bejegyzésekhez hasonló elemzésről lesz szó, sajnos csalódást kell okoznunk. Megnyugtatósképp: igen, ebben a tankönyvben is találhatunk szép számmal tárgyi, tárgyi tévedéseket, de ez – hiszen emberek készítik, akik bizony hibázhatnak – nem olyan izgalmas (ezt majd a pedagógusok korrigálják). Az már sokkal inkább, hogy ezek a részek mennyire követik a modern nyelvészet és oktatás álláspontját.

Első ránézésre a tankönyv korszerű szemléletű, de ha mélyebben beleássuk magunkat, rájövünk, hogy ez gyakran sajnos csak a látszat. A nyelvátmozgató tárgyalásánál például a következőt olvashatjuk:

Milyen jó, hogy az anyanyelvnek olyan sokféle változata van! [...] Azt a közérthető nyelvátmozgatót, amelyet az igényes átlagemberek beszélnek, köznyelvnek nevezzük. Érdekes megfigyelnetek, hol helyezkedik el ehhez képest az a nyelvátmozgató, amelyen ti beszéltek! Bizonyára van olyan társatok, akinek beszédét a szleng jellemzi. Így nevezzük azt a bizalmas, baráti körben, élőszóban használható, lazább nyelvátmozgatót, amely a nagyvárosokban gyorsan terjed. Ezen a nyelven nehezen tudtok beszélgetni az idősebbekkel, és ha ezt használnátok a feladatok megoldásakor, csupa piros aláhúzás kerülne a dolgozataitokba is.

Az első mondat örömteli felkiáltása a továbbiakban teljesen értelmet veszti, gyakorlatilag a folytatásból az derül ki, hogy mégsem olyan jó ám, hogy a nyelv többféle változatban él. A köznyelv közérthető, és az igényes emberek beszélnek. A szlengért büntetés jár. A saját nyelvátmozgató elhelyezkedése a standardhoz/köznyelvhez képest. Ezek mind-mind azt sugalmazzák, hogy mégsem olyan jó dolog a köznyelvtől eltérni.

Játsszunk egy kicsit, és fogalmazzuk át ezt a szövegrészt úgy, hogy a leíró nyelvész szemléletet kövesse (kiemelve a lényegi eltéréseket)!

Milyen jó, hogy az anyanyelvnek olyan sokféle változata van! [...] Azt a közérthető nyelvátmozgatót, amelyet az átlagemberek beszélnek, köznyelvnek nevezzük. Érdekes megfigyelnetek, hogy milyen különbségek vannak ahhoz a nyelvátmozgatóhoz képest, amelyen ti beszéltek! Bizonyára van olyan társatok, akinek beszédét a szleng jellemzi. Így nevezzük azt a bizalmas, baráti körben, élőszóban is használható, lazább nyelvátmozgatót, amely a nagyvárosokban gyorsan terjed. Ezen a nyelven nehezen tudtok beszélgetni az idősebbekkel, és ha ezt használnátok egyes feladatok megoldásakor, akkor nem megfelelő stílust használnátok, így sok piros aláhúzás kerülne a dolgozataitokba is.

Néha a kommunikáció hiánya is kifejez valamit.

Mi változott? Csupán anynyi, hogy nem azt közvetítettük a gyerek felé, hogy ami a köznyelvtől eltér, az rossz, hanem felhívtuk arra a figyelmet, hogy különböző szituációkban különböző nyelvátmozgatók a célravezetőek. És ez

így már nem csak látszólagosan követi a leíró és hozzáadó szemléletet.

De nem csupán a negatívumok kiemelése volt a cél az idézett rész közlésénél. Ahogy látszik itt is és még számos helyen, a készítőik igyekeztek minél közelebb hozni a tananyagot a gyerekekhez. A fogalmak, definíciók könnyen értelmezhetőek, illetve a fogalomtárban megtalálhatóak a kiemelt kifejezések. Ezenkívül hétköznapi példák, érdekes felvetések, kérdések lazítják fel az ismeretanyagot, ami igen fontos előrelépés pedagógiai szempontból.

Akkor tehát jó vagy nem az új tankönyv?

Összességében az ötödikes kísérleti nyelv és kommunikáció tankönyv a korszerű oktatási és nevelési szemléletet igyekszik követni, ám több helyen az az érzésünk támadhat, hogy ez csak felszínesen sikerül. Egyes feladatok teljesen céltalanok, olyanok mintha a tankönyvkészítők hirtelen jött, kőszá gondolatait rögzítenék, vagy egyszerűen csak a hely kitöltésére szolgálnának. Viszont számos feladat kiválóan alkalmazható a tanórán és a tanórán kívül egyaránt. Ezek a diákok kreativitásának, gondolkodásának fejlesztését, a tanulási folyamat segítségét teszik lehetővé, és mint ilyenek, nagyban hozzájárulnak a tanítás eredményesebbé tételéhez.

Ami egyértelműen dicséretes kezdeményezés, hogy a tankönyv ismereteket közlő szövegeit megpróbálták a készítőik gyerekbaráttá tenni. Általában nem bonyolítják túl a tananyagot, kiemelésekkel és fogalomtárral segítik a diákokat, valamint a gyerek nyelvén, a gyerekekhez szólnak. Persze sok (szakmai) hiányosság is adódik ebből, de ha a tanulók képességét a tananyagba ágyazva szeretnénk fejleszteni, akkor el kell végre fogadnunk, hogy ha túl sok az ismeretanyag, akkor ez nem lehetséges. Vagy kifutunk az időből, vagy nem tanítunk meg mindent. Vagy frontálisan végigmegyünk a tananyagban, és aki megérti, megérti, aki nem, az nem, vagy differenciáltan, az egyéni különbségekre és képességekre is tekintettel vagyunk, és követjük „a kevesebb, néha több” elvét. Ahogy ezt nagyon bölcsen a tankönyv szövegei is sokszor teszik.

Ám ez még önmagában nem elegendő. A legnagyobb probléma ezzel a tankönyvvel az, hogy míg a feladatok nagyjából követik a korszerű és hasznos nyelvészeti, oktatási szemléletet, addig az ismereteket közlő szövegrészek teljesen ad hoc módon vagy csak látszólag teszik ugyanezt. Ennek oka a címben és a tankönyv második oldalán szereplő, Piliinszkytól származó idézet mellett, hogy valószínűleg az anyanyelvi nevelés és oktatás egyelőre még nem készült fel a nyelvészet és pedagógia új szemléletére és eredményeire.

Forrás: *Nyelv és Tudomány*

Dr. Szenes György

ZSÁKUTCÁS TANONCKÉPZÉS

A szakképzés helyzete Magyarországon

Két friss hír foglalkoztatja napjainkban a szakképzésben dolgozókat: a szakképzést folytató iskolák fenntartását 2015. szeptember 1-jétől átveszi a Nemzetgazdasági Minisztérium, és hogy központilag akarják meghatározni azt, hogy milyen szakképesítésekre és mennyi tanulót vehetnek fel az egyes iskolák. Az első hír, hogy az iskolák fenntartója a Nemzetgazdasági Minisztérium által létrehozott szakképzési hivatal lesz, lényegi különbséget nem jelent a jelenlegi helyzethez képest. Most a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (Klik) képtelen megoldani a ráruházott feladatokat. Jövő tanévtől pedig az új hivatal sem lesz képes egy központból megoldani a mintegy 500 szakképző iskola fenntartását. A kérdés nem az, hogy egy vagy két központ van, a kérdés az, hogy a kormányzat beismeri-e, hogy a központosítás csődöt mondott.

Ebben a rugalmatlan, túladministrált, mindent felső jóváhagyáshoz kötő, lassú és pénztelen rendszerben a szakképző iskolák nem tudnak működni, tehetetlenül vergődnek. Karbantartás, felújítás gyakorlatilag évek óta nincs, új beszerzések, fejlesztések szünetelnek, a szakmai gyakorlati és laboratóriumi képzéshez szükséges anyagok beszerzése lassú és nehézkes, az eszközpark elavulttá válik, amortizálódik. Minden beszerzést kérvényezni kell, a vásárlásokhoz a Klik engedélye szükséges, ők mondják meg, hogy mit lehet megvenni.

A 2010 előtti pályázatokból vagy szakképzési támogatásokból beszerzett gépek és műszerek lassan amortizálódnak, lecserélni nem tudják ezeket. Az iskolák toldozák-foltozzák az eszközeiket, maguk próbálják megjavítani, amit tudnak, javításra, új beszerzésre nem kapnak pénzt. Világosan látszik a szakképző iskolák leépülése. Megoldást nem egy új központi szakképzési hivatal létrehozása kínál. A helyzet mindaddig nem fog változni ameddig az iskolák vissza nem kapják a szakmai és a gazdasági önállóságukat. Az iskolák igazgatóinak kell felelniük az intézmény gazdálkodásáért, ehhez annak saját költségvetéssel kell rendelkeznie. Az iskoláknak vissza kell kapniuk a szakmai önállóságukat, e témáról a későbbiekben még írok.

Megbízható munkaerő-piaci előrejelzés nincs

A másik hír szerint központilag akarják megmondani az állam, hogy mely iskolában és hányan tanulhatják az egyes szakképesítéseket. A hírek szerint a központi akaratnak az alapítványi, magán- és az egyházi fenntartású szakképző iskoláknak is engedelmesskedniük kell. Pedig ezek az iskolák gyakran vállalnak fel olyan feladatokat, amelyeket az állami iskolák nem tudnak megoldani. A hátrányos helyzetű, leszakadó rétegek gyermekeit egyénre szabott módszerekkel próbálják felzárkóztatni és szakképesítéshez juttatni. Veszélybe kerülhet azon iskolák működése is, ahol alternatív pedagógiai módszerekkel

tanítják a fiatalokat. Ezen iskolák ellehetetlenítése nagy veszteség lenne a hazai pedagógiai gyakorlatnak.

Ez a központosítás több sebből is vérzik. Magyarországon megbízható munkaerő-piaci előrejelzés nincs. A kis- és középvállalkozások, valamint a családi vállalkozások 4-5 évre előre nem tudják megmondani azt, hogy milyen munkaerőre van szükségük. Ezért azok a munkaerő-szükségleti prognózisok, amelyek rendelkezésre állnak, köszönő viszonyban sincsenek a valós igényekkel.

Hibás a tantervi szabályozás

A fent említett problémákat súlyosbítja a szakmunkásképzés (a szakiskola) hibás tantervi szabályozása. A minisztérium és a kamara nem hiszi el, hogy az iskolának nem az a feladata, hogy munkahelyre kész szakembereket bocsásson ki. Az iskolának az a feladata, hogy padjaiból olyan fiatalok kerüljenek ki, akik széles szakmai alapismeretekkel rendelkeznek, tudásuk továbbépíthető, képesek a változó világ követelményeire alkalmazkodni, képesek elsajátítani az új technikákat és technológiákat, és nyitottak a világra. Ezeknek az elvárásoknak a Nemzetgazdasági Minisztérium által kiadott és a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara által kidolgozott tantervek egyáltalán nem felelnek meg. A szakmunkásképzés idejét lecsökkentették egységesen három évre, ami a szakmák egy jelentős részében a szakmai képzés mellett nem nyújt elegendő időt a XXI. században elengedhetetlenül szükséges műveltség megalapozásához. A közismereti tantárgyakra (magyar, történelem, idegen nyelv, matematika, fizika, biológia, földrajz, informatika) jelenleg mindössze heti hat óra fordítható, ez szegénytelenül alacsony óraszám.

Szakiskola: elérhetetlenné váló érettség

A duális képzés jelszavát hangsúlyozva a gyakorlati képzést a gazdaság szereplőire

bízták. Azzal egyet lehet érteni, hogy a vállalatok vegyenek részt a szakmunkások gyakorlati képzésében, de csak akkor, ha erre minden feltételük adott. A vállalatoknak sajnos csak elenyésző hányada rendelkezik olyan személyi és tárgyi feltételekkel, amelyek alkalmassá teszik őket 14-16 éves tanulók nevelésére, oktatására, a tanulókkal foglalkozó szakemberek (mesterek) többségének nincs pedagógiai alapismerete. Meggyőződésem, hogy a szakmai gyakorlati képzés alapozó idejében, a kilencedik évfolyamon teljes időben, a tíz évfolyam egy részében az iskolai tanműhelyben kell a gyakorlati alapismereteket iskolai körülmények között, pedagógusok tudják a leghatékonyabban megtanítani. A gazdálkodó szervezetek műhelyei sok esetben nem rendelkeznek a szakma elsajátításához elengedhetetlenül szükséges eszközparkkal, ezért nem tudják azt a szélesebb spektrumú szakmai gyakorlati tartalmat oktatni, amely a szakmai és vizsgakövetelményekben megfogalmazódott.

Az már csak hab a tortán, hogy az oktatási kormányzat azzal hitegeti a szakmunkástanulókat, hogy erre a közismereti óraszámra és tananyagra építve két év alatt felkészülhetnek az érettségi vizsgára. Ilyet csak az mondhat, aki nem ismeri az érettségi vizsga követelményeit. Az a véleményem, hogy a három évre zsugorított szakmunkásképzés egy zsákutcás tanoncképzéssé silányodott. Ezzel a képzési tartalommal csak egy munkahelyre betanított szakmunkást lehet képezni. Ezek a fiatalok így „egyszer használatos, eldobható” szakmunkások lesznek. Ebből az iskolából kikerülő pályakezdekők nem tudnak a technológiai változásokhoz alkalmazkodni, életpályájuk során nem lesznek képesek a gyorsan változó munkaerő-piaci igényeket kielégíteni. A tartalom így függ össze a központosított beiskolázási keretszámokkal.

(Folytatás a 10. oldalon)

ZSÁKUTCÁS TANONCKÉPZÉS

(Folytatás a 9. oldalról)

A gúzsbakötés megöli a kreativitást

Az iskolák szakmai önállóságáról is kell szólni, nemcsak azért, mert a gúzsbakötés megöli a kreativitást, hanem azért is, mert a merev központi tantervi szabályozás nem felel meg a munkaerőpiac térségénként is eltérő igényeinek. Már a kerettantervek szakmai tartalma is sok szempontból megkérdőjelezhető, sokszor még a tananyagtartalmak egymásra épülése is hibás. (Szakmai kérdésekbe most nem bonyolódnék, mert ez szétfeszíti ezen írás kereteit.) Ráadásul a szakképzés kötelező kerettantervei az iskolák számára mindössze 10 százalék felhasználható szabad időkeretet biztosítanak, az iskolák az évfolyamok között sem csoportosíthatnak át tananyagot. Mindenki számára könnyen belátható, hogy az ország különböző régióiban egy és ugyanazon szakma esetében 100 százalékgig nem lehet ugyanazt a szakmai tartalmat oktatni, azért, mert a régióban tevékenykedő gazdálkodó szervek a fiatal szakemberrel szemben más-más igényeket támasztanak. Ha a minisztériumnak és a kamarának az az elképzelése, hogy a képzés feleljen meg a munkaerőpiac elvárásainak, akkor az iskoláknak – ha nem is minden határon túl – figyelembe kellene venniük ezeket. Az iskola így nem képes a helyi igények minimális kielégítésére sem, mert a szigorú tantervi kötöttségek, a kötelező kerettantervi előírások ezt nem teszik lehetővé. A kötelező tartalom mellett a nagyobb szabad felhasználási órakerettel megoldható lehetne a helyi igényekhez jobban igazodó képzés.

Szakközépiskola: erősen kifogásolható tantervek

A szakképzés helyzetét taglalva szólnom kell a szakképzés másik iskolatípusáról, a szakközépiskoláról is. A szakközépiskola a legnépszerűbb iskolatípus hazánkban, itt tanulnak a legtöbben az általános iskola befejezése után. Ennek az iskolatípusnak a helyzete jobb a szakiskoláénál. A tantervi gondok azonban ugyanazok, mint a szakiskolában, a kötelező kerettantervek itt is minimálisra csökkentették az iskolák mozgásterét. A kamara irányításával szétverték a moduláris tantervi építkezést, amelyet 2007–2010 között több milliárd forintért több ezer szakember fejlesztett ki EU-finanszírozással. Helyette rohammunkával készítették el a szakmailag erősen kifogásolható tanterveket. Kötelező érettségi

tantárgyként minden végzős számára előírtak egy, a szakterületéhez illeszkedő szakmai érettségi tantárgyat. Azok a tanulók, akiknek kötelező lesz érettségizni ebből a tantárgyból, már a tizedik évfolyamon tanulnak, az érettségi vizsga követelményeit azonban a mai napig még nem hozták nyilvánosságra. Úgy vélem, elfogadhatatlan az, hogy a tanulók nem tudják, milyen követelményeknek kell megfelelniük a vizsgán, a tanárok pedig nincsenek tisztában azzal, milyen vizsgakövetelményekre kell felkészíteni őket. Annyit azonban már tudni lehet, a vizsgakövetelményeket csak emelt szinten foglalmazták meg, vagyis a szakmai tantárgyból középszinten nem lehet érettségi vizsgát tenni. Ez a józan ésszel és a hatályos érettségi rendelettel ellentétes. Teljesen indokolatlan, hogy miért írtak elő a négy kötelező érettségi vizsgatárgy mellé egy ötödiket a szakközépiskolások számára, hiszen a szakmai érettségi vizsgatantárgyból történő érettségi vizsga csak azon tanulók számára releváns, akik szakirányban szeretnének szakmai végzettséget szerezni az érettségi vizsga után, vagy szakirányban kívánnak továbbtanulni a felsőoktatásban.

A szakmai tantárgyból letett érettségi vizsga diszfunkcionális

A végzős tanulók nem elhanyagolható százaléka azonban teljesen természetes módon pályát kíván módosítani, mert a szakközépiskola négy osztálya után meggon-dolta magát, és más irányban szeretne továbbtanulni. Ezen tanulók számára a szakmai tantárgyból letett érettségi vizsga diszfunkcionális. Semmivel sem indokolható az sem, hogy a szakmai tantárgy érettségi vizsgája kötelezően emelt szintű legyen. Ez nem il-

leszkedik az érettségi vizsga rendszerébe, ahol a tanulók maguk döntenek el, hogy egyes tantárgyakból milyen szinten kívánnak érettségi vizsgát tenni. Emelt szintű vizsga letételének csak a felsőoktatási felvétel szempontjából van értelme, azért, mert vagy a felsőoktatási intézmény ezt a felvételt feltételként előírja, vagy azért, mert pluszpontszám jár érte. A szakközépiskolában érettségiző tanulók legalább 50 százaléka nem kíván a felsőoktatásban továbbtanulni, akkor miért kell nekik emelt szinten letenni a vizsgát? Arról a nem elhanyagolható tényről se feledkezzünk el, hogy ha az emelt szint

valóban emelt szintű követelményeket fogalmaz meg, akkor a tanulók jelentős része ezeknek a követelményeknek nem tud eleget tenni. Ha ez a szint nem valóban emelt szint, akkor miért kell így nevezni, hiszen ekkor devalváljuk az emelt szintű követelmények értékét az érettségi vizsgán.

További anomália az, hogy a szakközépiskolában érettségiző tanulók csak a szakirány szerinti felsőoktatási intézményekben jogosultak továbbtanulni. Ez semmivel sem indokolható, hiszen ezek a tanulók ugyanabból a négy közismereti tantárgyból tesznek érettségi vizsgát, mint a gimnáziumban végzetek. Az érettségi vizsga követelményei közép- és emelt szinten mindkét iskolatípusban ugyanazok. Ezért érthetetlen, hogy miért büntetjük a szakközépiskolások tanulóját, akik 14 évesen nem tudtak helyes pályaválasztási döntést hozni, miért akadályozzuk a 18 éves korban meghozott pályamódosítási törekvéseiket?

Itt lenne az ideje a megfontolt cselekvésnek

A szakképzés intézményrendszere a rendszerváltást követő évtizedekben meglehetősen hányatott sorsú volt. Szakmai irányítása a minisztériumok között többször változott, most új szereplőként a kamara is belépett. A fenntartásban bekövetkezett változást az iskolák nehezen viselik. A 90-es évek elejétől folyamatosak voltak a tantervi változások, az egyik tanterv még végig sem futott a négy vagy az öt évfolyamon, már jött a következő. Az irányítók meg sem várták, hogy bevált-e az új tanterv, megint egy másikat zúdítottak a szakképző iskolákra. Úgy vélem itt lenne az

További anomália az, hogy a szakközépiskolában érettségiző tanulók csak a szakirány szerinti felsőoktatási intézményekben jogosultak továbbtanulni

ideje a megfontolt cselekvésnek, a párbeszédnek a szakképzés szereplői között. Egy asztalhoz kellene leültetni a minisztériumok, a kamarák, a gazdálkodó szervezetek, az oktatáskutatók és nem utolsósorban az iskolákban dolgozó közismereti és szakmai tanárok képviselőit. Az összes szereplő nyugodt párbeszédnek eredményeként lehetne kihúzni a szakképzést abból a kátyúból, amelybe belekormányozták. Erre a párbeszédre a jelen helyzetben sajnos nincs esély. Látjuk, hogy erőből mindent le lehet tolni az iskolák torkán, ennek a levét azonban mi isszuk meg mindannyian.

(A szerző a Magyar Pedagógiai Társág Szakképzési Kollégiumának elnöke)

KERTÉSZ LESZEK, FÁT NEVELEK?

A szakképzési rendszert 2015 őszétől átszervezi a kormány. Közpénzből csak állami intézményben lehet majd tanulni, az alapítványi és egyházi intézményektől elvonnák a támogatást. A cél, hogy a piac igényeit vegyék figyelembe, ezért megyénként határozták meg, hogy melyik szakmából hány főt lehet maximálisan kiképezni. Van néhány olyan szakma, amelyben nem szabtak felső határt a keretszámoknak, illetve van olyan is, amelyet egyáltalán nem támogat az állam.

A piaci elvárásokat azonban nem mindenütt tükrözik a keretszámok, ahogy az a 444.hu cikkéből kiderül (<http://444.hu/2014/09/22/majd-az-allam-megmondja-hogymi-leszel-ha-nagy-leszel/>). Heves megyében, ahol az indiai Apollo Tyres ezerfős gyára épül, egyetlen gumis szakember (abroncsgyártó, gumipari technikus vagy iparigumitermék-előállító szakmunkás) képzését sem támogatja az állam 2015-ben. Ugyanez a helyzet Szabolcsban is, ahol a Michelin üzeme működik. Négy szakmát korlátlanul támogat minden megyében az állam: épület- és szerkezetlakatosnak, gépi forgácsolónak, hegesztőnek és ipari gépésznak ott és annyian jelentkeznek, ahányan csak akarnak. Ugyanakkor cukor- és édesipari szaktechnikusnak, illetve tejipari technikusnak nem érdemes jelentkezni, ezt a két szakmát sehol sem támogatja az állam.

Nemzeti szobrászok és sportedzők

Korlátozott, vagyis keretszámokkal támogatott szakmák: a szociális gondozó és ápoló (8074), a pénzügyi-számviteli ügyintéző (6720), a logisztikai ügyintéző (6409), a szakács (5865), az eladó (5040), a kereskedő (4974), az informatikai rendszergazda (4968), a pincér (4655), a vendéglátásszervező-vendéglős (4515), a cukrász (4477).

Nem lehet mondani, hogy az állam nem gondoskodik a lélek és a test műveléséhez szükséges szakemberek képzéséről. Színész II.-ből ugyanis 200, középfokú szobrászból 800 tanuló képzését támogatja az állam. Ugyanakkor közpénzen több mint 2500 középfokú sportedzőt, összesen 1848 középfokú zenészt (egyházi, klasszikus, jazz-, szórakoztató és népzenezt), 1600 középfokú fitness-wellness instruktort, 2400 középfokú sportmasszőrt, 560 középfokú divat- és stílustervezőt és legalább 56 belovaglót (Komárom megyében korlátlan számú támogatva) tanítatunk majd.

Ugyanakkor szociális, gyermek- és ifjúságvédelmi ügyintézőnek Veszprém megyében 60, Somogy megyében 60, Tolna megyében 40, Csongrád megyében 40, Békés megyében 66, Jász-Nagykun-Szolnok megyében 124, Pest megyében 50, Budapesten 164, Nógrád megyében korlátlan számú, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 97, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 184, Hajdú-Bihar megyében korlátlan számú jelentkezőt képeznének állami pénzből.

Szakmáktól megfosztott megyék

Ruhaipari technikusnak nem tanulhatnak diákok Győr-Ménfőcsanak-Sopron, Esztergom-Komárom, Pest, Zala és Baranya megyében. Az ország többi megyéjében és a fővárosban 578-an, illetve Nógrád megyében korlátlan számban vehetnek részt a jelentkezők támogatott képzésben. Műbútorasztalosnak Győr-Ménfőcsanak-Sopron, Zala, Fejér, Bács-Kiskun, Heves és Borsod-Abaúj-Zemplén megye kivételével összesen 480 főt képeznének. Nógrád megyében korlátlan számban támogatnák a műbútorasztalos tanulókat állami pénzből.

S még egy adalék: bár minden ötödik magyar szülő a mérnöki pályát választaná a gyereke számára, a tavalyi tanévben a legnépszerűbb OKJ-s képzésnek a turisztikai szervező és értékesítő bizonyult, a dobogó második helyére a logisztikai ügyintéző került, a bronzérmes az ügyviteli titkár vitte el.

PL-összeállítás

Szüdi János

A TANKÖNYV, ÉS AMI MÖGÖTTE VAN

Őszintén szólva a 2014. szeptember 7-ei Hírvitában *Révtári Bence* és *Karácsony Ger-gely* között folyó, a tanévkezdésről szóló díszkurzus több mint siralmas volt. Nem az államtitkárral volt a baj, hiszen ő a szokásos merev arccal fölmondta, amit kellett. Persze amit mondott, tele volt csúsztatással (amit partnere nem ismert fel), de el kell ismerni bátorságát. Alig néhány hetes, az oktatást is tönkretévő minisztériumban eltöltött múlt-tal a háta mögött elő mert állni olyan téma-körökkel, amelyekhez egyébként korábbi pályafutása során semmi köze nem volt. Igaz, a kormányzati kommunikáció jól szervezett. Minden megszólaló fel tudja mon-dani bármilyen témában a rábízott szöveget, és nem zökken ki, bárki bármit kérdez tőle. Most nem volt nehéz dolga a kormány kép-viselőjének. Partnere a tanévkezdésről és a tankönyvpiac államosításáról annyit tudott elmondani, amennyit felesége sanyarú sor-sából kikövetkeztetett: a megszokott tan-könyveit újra kellett cserélnie a tanításhoz. Pedig a pedagógus feleség minden bizonnal érzi azt is, hogy a hatalom bekényszerítette egy testületbe, amelynek legfontosabb fel-adata figyelemmel kísérni a tanerők maga-tartását, s ha kell, etikai eljárást indítani elle-nük. Talán azt is érzékelheti a pedagógus feleség, hogy minden olyan ügyben, amely-ben korábban helyben dönthettek, a felettes szervekhez kell fordulni. Nem mellékesen talán arról is mesélhetett volna a férjének, vagy ha mesélt, a férj a nézőknek, hogy mennyire nőtt meg a gyermekek munkater-he, kiszolgáltatottsága, hogy aki lemarad, az kimarad.

Igaz, ebben az évben a tanév látszólag gond nélkül indult. Nem „okozott” problé-mát, hogy a tanárok nem ismerhették meg, miből kell tanítaniuk ebben az évben, hogy nem kapták meg a felkészüléshez szükséges kézikönyvet, hogy nem jelent meg az a jog-szabály, amelyik a köznevelési törvény leg-utolsó módosítása után hozzáigazítja a fog-lalkoztatást meghatározó rendelkezéseket a változásokhoz. Még az sem okozott gondot, hogy a szeptemberi béremelések fedezetét egyik fenntartó sem kapta meg. Az sem zavart senkit, hogy az állami intézményfenn-tartónak nincs kinevezett vezetője. Mellesleg szeptember első tanítási napja általában zökkenőmentesen telt el, egészen addig az időszakig, ameddig újra nem számozták a tanéveket, és nem látták el a nemzeti jelző-vel. Ekkor borítottak fel minden beiskolázta-tási szabályt, minden korábbi, bevált szerve-zési megoldást. Mára azonban a tanügyi

diktatúra bejáratódott. Ha vannak is gondok, az emberek s főleg a tanárok ismerik a há-rom bölcs majom tanácsait.

Ha valaki vitázni indul a KDNP oszlopos tagjával a tanévnyitás kínjairól és az új tan-könyvrendszerről, nem árt tisztában lennie azzal, hogy a tankönyvpiacról szóló tör-vényt 2001-ben fogadta el a parlament, amikor sem *Gyurcsány*, sem *Bajnai* nem irányította az országot. Így az államtitkár vagdalózdására, miszerint e két „fekete seggű” tehet minden rosszról ezen a terüle-ten is, válaszolni lehetett volna. Egyébként nincs is miért, kit megróni, mert a tan-könyvpiac működésével szemben érdemi ellenvéleményt még nem sikerült kreálni. Az érthető, hogy az évi közel tízmilliárdot érdemes volt lenyúlani. Az is érdekelt volna talán a nézőket, hogy a tankönyvellátásról szóló új törvényt 2013. december 21-én hirdették ki 2014. január 1-jei hatálybalépéssel. Ez az időszak nem volt elégséges ahhoz, hogy az érintettek felkészüljenek a változásokra, pedig gyökeresen átalakult a rendszer, az államon kívül minden más szereplő a partvonalon kívülré szorult. Hogy mi lett az e területen dolgozókkal? Kit ér-dekel! Ez év márciusában a miniszter újra-szabályozta – azonnali hatálybalépéssel – a tankönyvjóváhagyás teljes menetét. A vál-tozás lényege, hogy a miniszter által kidol-goztatott „kísérleti tankönyvet” nem kell jóváhagyási eljárásra bocsátani. Annak al-kalmazhatóságáról a miniszter dönt. Mi-után minden tantárgyhoz két tankönyv ke-rülhet forgalomba, a miniszteri engedéllyel megjelenő tankönyvek tovább szűkítik a tankönyvválasztás lehetőségét. A tan-könyv-jóváhagyási eljárás időigényes, mivel szakértők vizsgálják a könyv tartalmi, eszté-tikai, megjelenési megfelelőségét, majd – egy hivatal előterjesztése alapján – egy szakértő testület tesz javaslatot a minisz-ternek a jóváhagyásra. Miért választották az iskolák a kísérleti tankönyvet a másik helyett? – hangzott el a kérdés. Csak a vá-lasz maradt el, pedig a dolog egyszerű. Döntésüket minden bizonnal befolyásolta az a körülmény, hogy a tankönyvrendelés-ben jelentős szerepe van az igazgatónak, akit a miniszter bíz meg, s hív vissza. Nem mellékesen a tankönyvrendeléshez be kell szerezni a fenntartó, a KLIK egyetértését.

A történethez hozzátartozik, hogy a kö-vetelményrendszer lecserélésére s az új kö-vetelményekhez igazodó tankönyvek elké-sztésére nem volt idő. 2012. december vé-gén jelent meg az a kötelező kerettanterv,

amely alapján 2013 szeptemberében meg kellett kezdeni a tanítást – a régi tanköny-vekkel – az első, az ötödik és a kilencedik év-folyamokon. Ekkor kezdődhetett meg az új tankönyvek írása, annak érdekében, hogy az egy „választható” állami tanterv mellé meg-jelenjen az arra épülő állami tankönyv is. Így fordulhatott elő, hogy olyan tankönyveket vezettek be, amelyek iskolába történő eljut-tatását nem előzte meg szakmai kontroll. Összehasonlításként a 2004-ben megjelent, ajánlott kerettantervekhez a kompetencia-alapú oktatást kiszolgáló tankönyveket uniós forrásokból négy évig készítették, s ezt kö-vetően került sor egy hosszadalmas jóvá-hagyási eljárásra. Ezeknek a tankönyveknek a kidolgoztatására közel négy milliárd forintot fordított az ország. Miután a frissen kidolgo-zott tankönyvek a szemébe kerültek, a rájuk fordított pénz is kárba veszett. Mint ahogy kárba veszett az a több milliárd forint is – a tankönyvcserék miatt –, amelyet az iskolai könyvtárak fejlesztésére kellett az átkos nyolc évben fordítani. Az olcsó tanévkezdés-hez ezeket az összegeket elfelejtik hozzá-adni. Mint ahogy arról sem tájékoztatták a közvéleményt, hogy a posta mennyiért hordta szét a tankönyveket. Eddig ez az ösz-szeg a terjesztők költsége volt. Nem tudhat-juk azt sem, miért kellett rendőri kíséret a könyvek mellé, s mennyibe került ez a véde-lem.

Végezetül nem lett volna mellékes az sem, ha a nézők a vita során megtudják, hogy az arra rászoruló – több mint 500 ezren – ingyen (közpénzen) jutottak hozzá a tankönyvekhez az előző érában, s ingye-nes étkezésükről is gondoskodott az állam. Most azok is ingyen (közpénzen) jutnak hozzá a tankönyvhöz, akiknek nem okoz gondot annak megvétele. A gyermekétkez-tetésre fordított összeg viszont nem nőtt. Talán azt is érdemes lett volna kifejtteni, hogy egy szakma teljes lekezelését jelenti az államtitkárnak az a kijelentése, hogy az új tankönyveket a szabadságuk ideje alatt egy honlapról kellett volna megismerniük a tanerőknek a szeptemberi rajthoz.

A politikus felhívhatta volna a figyelmet arra is, hogy az állami tantervre épített állami tankönyv célja az államnak megfelelő tarta-lom közvetítése, megtanítása és számon-kérése az ifjúságtól. Erre a szülőknek fel kell készülniük, mivel a család által képviselt nézetek, értékek nem feltétlenül esnek egybe azzal, amit a hatalom képvisel.

(Az írás az *Élet és Irodalom* szeptember 26-i számában megjelent.)

Tanács István

A LEGFONTOSABB CIVIL

A legfontosabb civil intézmény a szakszervezet. Oka van, hogy ezt a többség elfeledte, de nagyon erős érvek szólnak amellett, hogy újra tudatosodjék. Ha a munkavállalók nem tudnak túllépni a szakszervezetek iránti – a média, a tőke és a jogait nyirbáló államszervezet sugallta – bizalmatlanságon, akkor hiába bíznak privát különalkukban. Amikor az ő bérüket akarja megtakarítani a munkáltató, kihajtani őket a reménytelen semmibe, az általuk jól elvégzett munkát akarja pluszjuttatás nélkül rákényszeríteni a még maradókra, legkésőbb akkor rájönnek: az elutasító hozzáállással magukra maradnak.

Mit ad nekem a szakszervezet? Mikulás-csomagot egyre ritkábban – ám például a Pedagógusok Szakszervezeténél még megmaradt a kedvezményes üdülés, és már van mobiltelefonos flottakedvezmény. De nem ez a lényeg. Ha elég tagja van, akkor a szakszervezet biztonságot, érdekvédelmet ad. Olyan erő kölcsönöz, amely egyedül nem elérhető. Ma az emberek félnek kiállni a jogaikért, bármit meg lehet tenni velük. Három-négy tanárt ki lehet rúgni következmények nélkül egy iskolából – 20-at már nem.

Kikopott a köztudatból, mire jó a kollektív szerződés. Hogy adott körben mindenki érdekeit védi, automatikusan, a nem szakszervezeti tagokét is – ha már/még van. De a munkáltatóknak nem érdekük a kollektív szerződés – azt ki kell harcolni. Erős szakszervezet képes erre. Erős szakszervezet ott van, ahol magas a szervezettség. Ahol kevés a potyautas, aki arra vár, hogy majd a másik által befizetett tagdíjból védik meg az ő érdekeit is. Erős az a szakszervezet, amelynek a tagdíjából telik ingyenes jogsegélyszolgálatra, egyéni szakmai és jogi képviselőre – adott esetben sztrájkalapra. Nem egyéni kegyelmet kér, hanem jogot érvényesít.

Miért ne újulhatna meg végre a durva munkáltatói nyomás alatt és idején a szakszervezeti mozgalom? Igen, mozgalom. Jó esetben élő közösség a problémák megbeszélésére, a tapasztalatok átadására, az összetartozás és a közös érdek érzetének erősítésére. A Pedagógusok Szakszervezete az Orbán-kormány ellenében egy komoly tüntetés után szakmai tárgyalásokkal munkahelyek tízezreit tudta megmenteni. Ezek a munkahelyek a készülő új megszorítócsomag miatt újra veszélybe kerülhetnek. A munkahelyek, a munkavállalói érdekek védelme, a kiszolgáltatottság csökkentése egyértelműen és tisztán baloldali ügy – ami valamiért mégsem érdekli az úgynevezett baloldalt.

Ez a helyzet. *Czunyiné Bertalan Judit* épp úgy „a szép, sárga iskolabuszok” (és nem a tanulók, tanárok, a kisebb településeken is élhető élet) híve, mint a korábbi iskolabezáró szociálliberális kormány tagjai voltak. Az az igazi civil szervezet, amelynek erejét a tagjai pénze, felismert közös érdeke és aktivitása adja. A megszorítócsomagban leírt 22 ezer (és másutt sokkal több!) állás védelmére nem lehet segítséget várni az Orbán-kormánytól, de azoktól a pénzeztől sem, amelyeket a norvég kormány, *Soros György* vagy *Barack Obama* ad(na) a magyar civil szervezeteknek.

(Az írás a *Népszabadság* 2014. 09. 29. számában jelent meg.)

TÍZBŐL NYOLC SZÜLŐ KÉRTE AZ ISKOLAI OLTÁST

A HPV elleni, 80 százalék fölötti átoltottsággal Magyarország Európa élvonalába kerülhet

2014. szeptember 15-ig kellett nyilatkozniuk a szülőknek arról, hogy a 7. osztályba járó leánygyermekük számára kéri-e az önkéntes, térítésmentes méhnyakrák elleni védőoltást. A visszaérkezett nyilatkozatok alapján az érintettek túlnyomó többsége, 82,6 százaléka élni kíván a lehetőséggel. 80 százalék fölötti átoltottsággal Magyarország rögtön a védőoltás bevezetésének első évében Európa élvonalába kerülhet – tudatta közleményében az ÁNTSZ Országos Tisztifőorvosi Hivatala.

A megyei/fővárosi kormányhivatalok népegészségügyi szakigazgatási szerveinek jelentései alapján az Országos Epidemiológiai Központ elkészítette azt az összesítést, amelynek alapján az oltóanyag kiszállítása történik. Az adatokból kiderül, hogy a 46 ezer jogosult gyermek szülei közül közel 38 ezer kérte a térítésmentes védőoltást, ez országos átlagban 82,6 százalékat jelent. Az Európai Betegségmegelőzési és Járványügyi Központ jelenleg elérhető adatai szerint hasonlóan jó arányt egész Európában csak Portugália és az Egyesült Királyság tud felmutatni.

Hazánkban több olyan járás is akadt, ahonnan a nyilatkozatok 100 százaléka visszaérkezett, és a szülők kivétel nélkül mindegyik esetben úgy nyilatkoztak, hogy kéri leányuk számára a humán papillomavírus elleni védőoltást a méhnyakrák megelőzése érdekében. Ezek a területeken tehát minden arra jogosult gyermek megkaphatja majd az oltást. Összességben sincs olyan megye az országban, ahol az igénylések aránya 70 százalék alatt maradt volna.

A következő évektől valamennyi 7. osztályt elérő lány számára felajánlják a térítésmentes HPV elleni védőoltást. Az ÁNTSZ tud arról is, hogy több önkormányzat saját kezdeményezésének folytatása mellett döntött, így biztosítja a vakcinát azon lányok számára, akik 8. osztályosok, vagy ennél idősebbek, és életkoruknál fogva a nemzeti védőoltási program részeként bevezetett lehetőséggel már nem élhetnek. Akik a kedvezményes oltási programokból kimaradnak, azok is kaphatnak HPV elleni védő-

oltást, hiszen gyógyszerári forgalomban – térítés ellenében – többféle vakcina is hozzáférhető. Mivel az oltóanyag vényköteles, ezért ehhez előzőleg fel kell keresni a háziorvost.

A HPV elleni védőoltások a magyarországi jól bevált gyakorlat szerint iskolai kampányoltások keretében kerülnek lebonyolításra. Az első védőoltásra az ütemezés szerint 2014 októberében, illetve novemberben, a második vakcina beadására pedig 2015 áprilisában kerül sor.

A HPV a humán papillomavírus nevének rövidítése. Több mint száz típusa van, és ismereteink szerint ezek közül legalább 13 okozhat méhnyakrákot. A méhnyakrákok mintegy 70 százalékáért a HPV-vírusok közül kettő típus, a 16-os és a 18-as tehető felelőssé. A felajánlott önkéntes védőoltás, amelyet az állam térítésmentesen biztosít, ezek ellen véd.

Az oltóanyag biztonságos. Nem tartalmaz sem élő vírust, amely szaporodhatna a szervezetben, sem genetikai anyagot, amely a sejtekbe beépülve megváltoztathatná annak működését. Az oltás hatására az immunrendszer képes lesz arra, hogy a valódi vírus megjelenése esetén gyorsabban termeljen ellenanyagot ellene. Ezáltal a szervezet képes lesz kivédeni a fertőzést. Fontos hangsúlyozni, hogy a védőoltással járó esetleges kellemetlenség jóval kisebb kockázatot jelent annál, mint amit egy, a védőoltás hiányában esetlegesen kialakuló rákos megbetegedés jelenthet – áll a közleményben.

Forrás: Weborvos

A Facebookról jelentjük

SZÜLŐK ISKOLÁJA

Családi körből, ismerősöktől sok-sok szülői véleményt hallhattunk a tanévkezdés „örömeiről”. Sokan osztották meg személyes élményeiket a világhálón is. Ezekből gyűjtöttünk egy csokorra valót, talán így a szülők hangja eljut az illetékesekhez is. A Facebookon ugyan névvel együtt jelentek meg az írások, mi azonban személyiségi okok miatt azokat nem hozzuk nyilvánosságra.

Sírva könyörgök Czunyiné doktor Hoffmann Bertalan Rózsa doktor Juditnak, jöjjön segíteni tanévet kezdeni

A kísérleti tankönyvet csütörtökön, a tanév 11. napján kaptuk meg. Elsős matekkönyv, azt egyelőre, az első átlapozás után nem fedeztem fel, hogy tartalmában mi a kísérleti, nem nevezi például a páratlan számokat korcs szingliknek, sem a párosokat az idealizált párkapcsolat szimbólumainak, de például az alma-körte összehasonlító feladatoknál sem idézi a híres Selmeczi Gabriella- vagy más néven Szijjártó-tételt.

De hogy kísérleti, az mégis nyomban világossá válik, ha jobban megnézik az őrlő torkában, sírástól vörös szemmel, munkám szízfusziságát belátva, megtörtén remegő kézzel készített home made képet. Egészen pontosan a jobb felső sarkát, ahol a tankönyvek és munkafüzetek gyártott, sablon műanyag borító és a kísérleti tankönyv találkoznak. Vagyis épp ez az. Hogy nem találkoznak. Mint látható, az idei tanévre piacra dobott kísérleti tankönyv első nagy ívű fejlesztése, a dizájn megújítása tökéletesre sikerült. A könyv ugyanis 6 milliméterrel szélesebb, mint ami ahhoz kellene, hogy rá tudjuk húzni a borítót – amit valójában egyébként akkor se tudnánk ráhúzni, ha 6 milliméterrel keskenyebb lenne, ugyanis emellett 2-3 milliméterrel magasabb is.

A kísérletező kedv azonban nem hagyott alább a sablonból épp kilógó tankönyvek kidolgozásával. A siker útján bizonyára nehéz lett volna megállni, így a jól végzett munkán fellelkesült innovátorok megajándékozták a nemzetet a spirálkötésű, felfelé lapozós írásmunkafüzetrel is, hiszen Magyarország megújul, mint ezt hirdetik is.

Ha valakinek nem lennének kézzelfoghatók a fejlesztés előnyei, csak néhányat hadd említsek. Ahányszor kinyitják az elsőket, hátba verik vele az előttük ülőt, aminek az oka egy egyszerű képlet: $p < 2m$, ahol p a pad szélessége, míg m a munkafüzet hosszabb oldalának hossza. (Persze belátom, ez azért valahol jó móka is, főleg ha ellenszenves osztálytárs ül előttünk.)

Lehetetlen bármiből könnyebben kitépni egy lapot (akár csak véletlenül is), mint egy spirálfüzetből. Egyszerűbben: ebből nagyon könnyű. A fejlesztők láthatóan nem gondoltak arra, hogy egy hat-hét éves gyereket biztos nem izgat egyáltalán, egy kicsit sem, hogy mi lesz, ha elkezdi csavargatni azt a spirált, és ha egy-két lyuknyit kicsavart, *Pintér Attila* legyen a talpán, aki visszatolódta a lapokat a helyükre. És végül a legfontosabb: ezt aztán végképp semmilyen sablongyártmányú, átlátszó, műanyag csomagolóval nem lehet bekötni. Sőt egyelőre úgy általában semmivel nem sikerült.

Kicsit rettegtem már egy ideje, hogy hová fajul még az oktatási kísérletezés, hogy mi jön hamarabb, a *Semjén Zsolt* által lektorált biológiai könyv vagy egy etikakönyv *Lázár János* szerkesztésében. De most rájöttem, hogy a tartalmi reformoknál semmivel nem félelmetesebbek a formaiak: talán hamarosan megjelennek a háromszög vagy kör alakú füzetek hullámos vonalazással, vagy az átlagos ceruzánál két centivel kisebb tolltartók, esetleg hegyezők, amik átmérője épp csak néhány ángströmmel rövidebb annál, mintsem hogy a legkeskenyebb (vékonyabb?) ceruza is beférjen.

Amíg azonban ezekre az örvendetes fejlesztésekre várni kell, én azt szeretném kérni, szeretve tisztelt Emmi, Ofi, Klik, akárki: jöjjön el hozzánk egy főosztályvezetőjük vagy egy főkísérletezőjük, és kösse be az első fiam könyveit.

Szeptember 12.

Ma voltam szülői értekezleten

Remek volt. Kérte a tanárnő, mondjuk el a véleményünket a tankönyvkiosztásról, mert be kell küldeniük a szülők véleményét. Egyik szülő döbbenet mondia: „Na de egy csomó könyvet meg sem kaptunk még.” Válasz a tanárnőtől: „Én sem. De nem ez a kérdés. Hanem az, hogy amit megkaptak, azt rendben át tudták-e venni?! Erre kell reagálnunk.”

Másik, hogy a gimiből a legjobb tanulóknak lesz egy közös kirándulás, szeptember végén. Nem érti az osztályfőnök, de a mi osztályunkból nem akar menni senki, pedig az egyik legjobb osztály a mienk a gimiben. Szülői kérdés: „És hova mennek a gyerekek?” Válasz: (amire nem is nagyon figyeltem, lévén, hogy minket nem érint, így csak a végét hallottam) „...és a felcsúti focistadion megtekintése.” A szülők közül néhányan hangosan felnevettek – köztük voltam én is –, mások hirtelen a jegyzeteiket igazgatták kínos csendben.

Persze a suliban nem politizálunk. De azt, akinek ezekről nem jut eszébe semmi politikai áthallás, azt csak irigyelni tudom.

Szeptember 16.

Ma én is voltam szülőin!

Hát, nem is tudom. Közgazdasági suliban nincs könyv a gazdasági tantárgyhoz, de emelt szintű érettségét kell tenni belőle. A tanár közölte, hogy nem tudja, mit tanítson, mert nincs tematikája, tehát lehet, hogy azt tanítja, ami nem is kell az érettségire és akkor lehet, hogy senkinek nem fog sikerülni az emelt szintű érettségi. Na és akkor minek járnak iskolába? Na és többről nem is beszélek!

Szeptember 16.

Felrobbanok a dühtől!

Mindkét gyerekem osztályába a szülők kell hogy vegyenek táblát (igen, táblát!), mert a Klik összesen kettőt adott az egész sulinak (nyolcadik évf., ált. iskola két-három osztállyal évfolyamonként). Mindezt azután, hogy mindkét osztály termék felújítottuk (mi, szülők festettünk, vakoltunk, mert potyogott a plafon). Az egyik gyerek osztályában parkettáznunk is kell, mert balesetveszélyes, és a padokat is fel kell újítani (egyik hétvégén bemehet a szülő, kiglettelheti, lecsiszolhatja és lelakkozhata a gyereke padját). Igen, ezt mind nekünk, szülőknak, saját zsebből, saját kézzel.

Jó, sajnálom a sulit.

De.

A fiam üzenőjében új beírás van a magyartanártól: PÓTOLJAM Matyi olvasás-füzetét, mert hiányos füzetbe nem dolgozhat. Igen. Elfogadhatatlan az, hogy egy használt harmadikos füzetből kiszedtem az első három használt lapot, és így kötöttem be szép, kék papíra és műanyag borítóba a gyerekeknek.

Amúgy szerintetek normális, hogy a harmadikos gyereknek 8 (NYOLC!) magyarfüzete van? Írás, olvasás, tollbamondás, helyesírás, nyelvtan, fogalmazás – a másik kettőt nem is tudom!!! Szövegértés? Másolás? Asszem. Mindjárt sírok.

Szeptember 17.

AZ ISKOLAPADTÓL A GYERMEKPROSTITÚCIÓIG

A gyerekmunka megszüntetéséért közös programot indít az EU és az ENSZ

Közös, 60 millió eurós programot indított Egyiptomban a gyerekmunka megszüntetése érdekében az ENSZ Élelmezési Világprogramja (WFP) és az Európai Unió – derül ki a WFP honlapján megjelent, szeptember 22-i közleményből. Magyarországon is megjelenik a gyerekmunka minden formája. Az ebbe bevontak számát úgy lehetne csökkenteni, ha több gyereket lehetne benn tartani a kis osztályokkal működő közoktatásban.

A program fő célja az oktatási rendszerhez való hozzáférés biztosítása azon gyermekek számára, akik a leginkább ki vannak téve annak a veszélynek, hogy a munkaerőpiac beszippantja őket. Különös figyelmet szentelnek a lánygyermekek oktatási lehetőségeinek megteremtésére, szorosan együttműködve az egyiptomi kormánnyal, a szakosított helyi civil szervezetekkel és az érintett közösségekkel – idézi a közlemény *James Morant*, az EU egyiptomi küldöttségének vezetőjét.

A négyéves projekt százezer gyermeknek, többségükben lányoknak segít az oktatáshoz való hozzáférésben. Az érintett 16 tartomány legtöbbje a szegényebb, felső-egyiptomi térségben található, ahol a segélyezettek magas tápértékű datolyaszemeket kapnak, ez a kiskorúak táplálékszükségletének 25 százalékát fedezi.

A közösségi iskolákban rendszeresen jelen lévő segélyezett diákok családtagjai – közel 400 ezer ember – olyan értékű havi élelmiszeradagot kapnak, amennyi pénzt nyernének azzal, ha dolgozni küldenék a gyermekeket. Ezenkívül a WFP mintegy 50 ezer háztartásnak nyújt segítséget abban, hogy – főleg az anyák – jövedelemteremtő tevékenységekbe kapcsolódhassanak be.

A közlemény szerint a körülbelül 11

millió egyiptomi gyermek közül 2,7 millióan vannak jelen a munkaerőpiacon. Egy 2010-es tanulmány szerint az iskoláskorúak 13 százaléka dolgozik tanulás helyett. A legrosszabb helyzetben a vidéki régiókban élő leánygyermekek vannak.

A WFP regionális részlegének igazgatója, *Lubna al-Amán* közölte: a WFP támogatása felől biztosította az egyiptomi kormányt a gyerekmunkát szabályozó törvények átdolgozásában is.

Nem szolgálja a kiskorúak érdekeit a tankötelezettségi korhatár leszállítása

Magyarországon – a hatályos szabályozások mellett – 16 éves kor felett lehet csak legálisan munkát vállalni. Minden 12 éves kor alatti munkát vállaló és a heti 14 óránál

többet dolgozó, 18 év alatti fiatal tekintendő gyerekmunkásnak. Nálunk ugyan a gyerekmunka nem a legjellemzőbb jogsértés, de egyre több gyermek vállal munkát.

Az UNICEF egyik írása szerint Magyarországon is megjelenik a gyerekmunka minden formája: mind a gyermekprostitúció, mind a fiatalok felhasználása a drogkereskedelemben, és legfőképpen az illegális foglalkoztatás, különösen nyár idején. Ilyenkor az üdülőterületeken az idegenforgalomban, valamint a mezőgazdasági munkák terén alkalmaznak a törvény előírásaival ellentétben gyermekeket. Legtöbbször még a munkaidőre és a pihenőidőre vonatkozó szabályozásokat sem tartják be.

Az UNICEF magyar bizottságának elnöke, *Takács István* egy budapesti gyermekvédelmi konferencián már 2010-ben hangsúlyozta: fennáll annak a veszélye, hogy hazánkban is elterjedhet a gyerekmunka. Jelzésének igazát bizonyítja, hogy míg 2010–2011-ben összesen két-két esetben tártak fel gyermekfoglalkoztatást, addig 2012-ben már hat ilyen esetet észlelt a munkaügyi hatóság. 2013 januárjában *Szabó Máté* ombudsman felhívta rá a figyelmet, hogy a tankötelezettség 16 éves korra történő leszállítása eredményezheti, hogy a korábban nagyobb számban jelennek majd meg a 18 év alattiak a munkaerőpiacon. Takács István szerint sem szolgálja a kiskorúak érdekeit a tankötelezettségi korhatár leszállítása. Úgy véli, valószínűleg az csökkentené a legveszélyesebb és legmocskosabb gyerekmunkákba bevont fiatalok számát, ha több gyereket lehetne benn tartani a kis osztályokkal működő közoktatásban.

MTI-PL-összeállítás

ÓVODÁSOK SZERINT A FÉSZBÚK...

- ☺ „... az egy ilyen számítógépes szakácskönyv. Anyu, mikor süt vagy főz valami finomat, akkor mindig azt mondja, hogy várjatok, először lefotózom, mert felteszem a fészibúkra.”
- ☺ „Anyu azt mondta, hogy lefotózz, ne mozdulj, mert utána feltesz a fészibúkra. De végül nem is tett fel, csak nyomkodta a telefonját, én meg álltam a kertben.”
- ☺ „... az egy közösségi háló. Mindenki bele van gabalyodva. Ezt a Nagypapa mondta.”
- ☺ „Anyának is van észibúkjá, az olyan, mint az okos telefon.”
- ☺ „Nem tudom, mi az a fészibúk, de karácsonyra azt kértem a Jézuskától.”

- ☺ „... az egy olyan könyv, amit az egérrel lehet lapozni.”
- ☺ „Apa letiltotta anyát a fészibúkról, mert egész nap zenét küldött neki. Nem tudom, ez mit jelent, de most jól viselkedem, nehogy büntetésből fészibúkot kapjak.”
- ☺ „Anyu azt mondta, hogy ha nagy leszek, majd csetelhetek a barátaimmal a fészibúkon... szerintem a csetelés, az olyan, mint a szex, és terhességet lehet tőle kapni.”
- ☺ „A nővérem a pattanásait nyomogatja, és a fészibúkot. A fészibúk is egy ilyen bőrbetegség szerintem.”
- ☺ „... az olyan, hogy ha sokat simogatod a telefonodat, akkor egyszer csak előjön.”
(Forrás: boon.hu)

AZ ARADI VÉRTANÚK NAPJA

A történelem kegyetlen dokumentumokból épül. A dokumentumok kérlelhetetlen, mégis nemzetek sorsát eldöntő szavakból állnak. Így minden, ami megtörtént, örökre megváltoztathatatlan igazsággá szublimálódik. A császári haditörvényszék ítélete alapján 1849. október 6-án Aradon kivégezték a magyar honvédsereg 12 tábornokát és egy ezredesét, akik a szabadságharc bukása után kerültek az osztrákok fogságába. Így vált a nemzet vértanújává Aulich Lajos, Damjanich János, Dessewffy Arisztid, Kiss Ernő, Knézich Károly, Lahner György, Lázár Vilmos, Leiningen Westerburg Károly, Nagysándor József, Pöltenberg Ernő, Schweidel József, Török Ignác és Vécsey Károly. Ugyanezen a napon végezték ki Pesten Magyarország első felelős kormányának miniszterelnökét, gróf Batthyány Lajost. 2014. október 6-án emlékezzünk rájuk!

Faludy György

Október 6.

A vesztőhelyre sáros út vitt
és kikericskék kékjei.
Száz év, s meghaltam volna úgyis –
vígasztalódott Vécsey.
Láhner György sírt s a földre nézett,
Damjanich szekéren feküdt,
Leiningen felmentő honvédek
árnyát kereste mindenütt.
S a táj olyan volt, mint a fácán:
tarlók, fák vérző foltjai,
és ők, tarkán, libegve, hátán:
elhulló, bús-szép tollai.

Aradon így. A pesti téren
is ütötték a dobokat,
de ő nem félt, csak arca széle
vetett rózsálló lobokat.
Mosolygott. Mi bánta, hogy vége?
Branyiszkónál nevét az égbe
karcolta kardja, a híres.
Ez volt Dembinski hadsegéde,
Abancourt Károly ezredes.
S mi elfeledtük. A miniszter,
bár hívták, maradt egyedül.
– Az Al-Dunán – szólt – mély a gázló
s vénember már nem menekül.
Leszek bitófán harci zászló,
ha sorsom ezt így róttá ki –
s habár magyar volt Csány László,
úgy halt meg, mint egy római.

A többi, mintha friss, mély sebből
fröccsen szét érdes cseppű vér,
Kuftsteinbe, Grácba, Josephstadtba,
Olmützbe vitte a szekér.
Húszan egy odvas pincelyukban,
nehéz bilincsen, pipájukkal
egyensúlyozták magukat:

így éltek, sakkoztak, dohogtak
és elmélkedtek, jó urak.
Kegyelmet vártak s forradalmat,
áldották-átkozták a hont
és írtak vert hadakra verset,
tábornok Bemre disztichont.

Volt, aki bírta; más kivénhedt;
olyik megőrült, de az élet
sodrából mind-mind kiesett.
Kinn szösze osztrák hadnagyoktól
gömbölyödtek a hitvesek.
S az ország rothadt. A rabságot
mindjárt megszokta s elfeküdt
a földön, mint télvízkor vágott,
rózsás rügyekkel tele bűkk.
E rügyből egy se bontott zászlót:
a nagy tavaszi láz heve
kilobbant, múltó szalmaláng volt
vagy elköltözött másfele,
Londonba, New Yorkba, Turinba
és hús lidércként messze táncolt.

Száz év – s a magyar börtönéjjel
nem változott száz év alatt.
Száz év – s az első fordulóra
ébredtetek és lassan róva
a lépést, méléztatok róla,
mit hozott Világos, Arad:
száz év – hűség ingaóra,
én folytatam járásokat,
mások járkák lépéseket,
s míg árnyékunk a kőpadlóra
hull – hány nap, hét és hónap óta! –
s kihúnyunk, pislá mécsesek:
sok szép magyar fej, hervadt rózsza,
Lonovics! Barsi! Berde Mózsza!
árnyatok felénk integet.

1950. október 6.